

PATVIRTINTA

VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros

direktoriaus 2016 m. birželio mėn. 30 d.

įsakymu Nr. 2016/8-133

**VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTO VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ
PARTNERYSTĖS PROJEKTO NEAPIBRĖŽTŲJŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ VERTINIMO
METODINĖS REKOMENDACIJOS**

ppplietuva^{.lt}

Vilnius, 2016

TURINYS

VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS*	3
IVADAS	5
1. NEAPIBRĖŽTŲJŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ NUSTATYMAS IR ĮVERTINIMAS	7
1.1. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo priežastys	7
1.2. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų rūšys	7
1.2.1. Numanomi įsipareigojimai	8
1.2.2. Tiesioginiai sutartiniai įsipareigojimai	15
2. NEAPIBRĖŽTŲJŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ NUSTATYMAS	19
2.1. Numanomų neapibrėžtųjų įsipareigojimų nustatymas	20
2.2. Tiesioginių sutartinių neapibrėžtųjų įsipareigojimų nustatymas	21
2.3. Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte	22
3. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	23
PRIEDAI	24
1 Priedas „Rizikos veiksniai ir jų vertinimas“	24
2 priedas „Neapibrėžtųjų įsipareigojimų vertinimo skaičiuoklės pildymo instrukcija“	67

VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS*

CPVA – viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra;

ES – Europos sąjunga;

Finansinis veiklos modelis - dokumentas, kuriame nurodoma privataus subjekto veiklos finansavimo struktūra ir sąlygos, finansiškai (ekonomiškai) pagrindžiami investavimo tikslai, pateikiamas investicijų grąžos įvertinimas ir kiti efektyvumo rodikliai;

Finansuotojas - juridinis asmuo, suteikiantis privačiam subjektui pagrindinį finansiniame veiklos modelyje numatytą finansavimą, reikalingą tinkamai vykdyti jo įsipareigojimus pagal VPSP sutartį;

Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas – Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas;

IP - investicijų projektas;

Koncesija - privačiam subjektui suteikiama teisė vykdyti ūkinę komercinę veiklą perduodant jam viešųjų paslaugų teikimą ar kitų valstybės ar savivaldybių funkcijų atlikimą.

Metinis atlyginimas - reiškia viešojo sektoriaus subjekto atlyginimą privačiam subjektui, apskaičiuojamą ir mokamą remiantis VPSP sutarties atsiskaitymų ir mokėjimų tvarkoje nustatyta tvarka;

PP – partnerystės projektas (angl. Partnership Project);

Privatus subjektas – juridinis asmuo, suinteresuotas dalyvauti įgyvendinant PP;

Rekomendacijos – viešojo sektoriaus subjekto viešojo ir privataus sektorių partnerystės projekto neapibrėžtųjų įsipareigojimo vertinimo metodinės rekomendacijos;

Standartas – 18 – asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas “Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai”;

Turtas - reiškia visą perduotą turtą, naują turtą, objektą, žemės sklypą (-us) ir / ar bet kokią kitą turtą, reikalingą valdyti, naudoti ir prižiūrėti;

Valstybės skolos įstatymas – Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymas;

Viešojo sektoriaus subjektas – centrinės valdžios arba vietos valdžios institucija, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus gali būti PP įgyvendinanti institucija;

Viešojo sektoriaus subjekto neapibrėžtasis įsipareigojimas – dėl praėjusių ataskaitinių laikotarpių įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtina vienas ar daugiau viešojo sektoriaus subjekto neviseiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių, arba dėl buvusiųjų įvykių atsiradęs dabartinis įsipareigojimas, kuris apskaitoje nepripažįstamas, nes nėra tikimybės, kad jį reikės dengti turtu arba jo suma negali būti patikimai nustatyta;

Tiesioginis sutartinis įsipareigojimas - skola ar kitokia prievolė, atsirandanti VPSP sutartyje numatytais pagrindais, kurias ūkio subjektas privalės ateityje padengti turtu.

Numanomas įsipareigojimas – prisiimtų rizikų galimo pasireiškimo kaina.

VPSP – viešojo ir privataus sektorių partnerystė (angl. Public private partnership);

VPSP sutartis – sutartis, sudaryta įgyvendinant IP VPSP būdu;

VSAFAS – Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai;

VŽPP – valdžios ir privataus subjektų partnerystė (angl. Public Finance Initiative (PFI)).

❖ Sutrumpinimai ir sąvokos naudojami tik šiose rekomendacijose.

IVADAS

Be tiesioginių valstybės įsipareigojimų apibrėžtų Valsybės skolos įstatyme, valstybė gali susidurti ir su kitais galimais neapibrėžtaisiais įsipareigojimais. Neapibrėžtieji įsipareigojimai, tai tokie įsipareigojimai, kurie gali atsirasti įgyvendinant VPSP sutartis ir kurie VPSP sutartyje nėra aiškiai apibrėžti (pvz. viešojo sektoriaus subjekto prisiimamos rizikos, valstybės suteiktos garantijos, sutarinių salygų nesilaikymas ir kt.). Įgyvendinant VPSP projektus viešojo sektoriaus subjektai susiduria su būsimomis ateities išlaidomis, kurios turi būti kruopščiai planuojamos ir įvertinamos. Viešojo sektoriaus subjektas planuodamas savo išlaidas turi numatyti ne tik ilgalaikius įsipareigojimus, kurie VPSP sutartyje yra patikimai nustatyti ir įvertinti, tačiau ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, kurių pasireiškimas gali turėti įtakos valstybės fiskalinei padėčiai. Patikimas neapibrėžtųjų įsipareigojimų įvertinimas galėtų būti vienas iš veiksmų finansinei drausmei palaikyti šalyje bei prisidėtų prie finansinio šalies biudžeto stabilumo.

Siekiant tinkamai įvertinti ir priimti sprendimus planuojant biudžetą, valstybės finansus kontroliuojančiai įstaigai, privalu gauti pakankamai informacijos iš viešojo sektoriaus subjektų apie jų finansinę būklę. Informacijos patikimumas ir tikrumas priklauso nuo to, kaip yra įvertintos apskaitoje ir parodytos finansinėse ataskaitose neapibrėžtos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai. Daugelis įsipareigojimų gali būti patikimai nustatyti ir apskaičiuoti (pvz. skolos tiekėjams už pateiktas prekes ar paslaugas, kurios nurodomos tiekimo sutartyje ar sąskaitose faktūrose, banko paskolų mokėjimai numatyti paskolų sutartyse ir pan.), tačiau kai kuriuos įsipareigojimus galima įvertinti tik prognozuojant tam tikrus įvykius ir atlikus papildomus skaičiavimus.

Įgyvendinant ilgalaikes VPSP sutartis, kurių trukmė gali būti iki 25 metų, vienas iš svarbiausių ir būtinų elementų - savalaikis ir tinkamas neapibrėžtųjų įsipareigojimų įvertinimas. Užsienio praktika rodo, kad šalys, kurios ignoravo šiuos procesus susidūrė su rimtomis problemomis ateityje, kadangi neplanuotos išlaidos didino valstybės skolą nenumatytiems įsipareigojimams dengti, tai neišvengiamai tapo nevaldoma finansine našta šaliai (pvz. 1983 m.

Kolumbijoje įvykęs žemės drebėjimas pridarė milžiniškų nuostolių, o iki šios datos nebuvo sukurtas rizikų kaip galimų ir neplanuotų įsipareigojimų valdymo mechanizmas)¹.

Šiose rekomendacijose pateikiamos metodinės nuostatos kaip įvertinti neapibrėžtuosius įsipareigojimus atsirandančius VPSP sutarčių pagrindu bei informacijos atskleidimą aiškinamajame rašte.

Rekomendacijos skirtos viešojo sektoriaus subjekto darbuotojams atsakingiems už VPPS būdu sutarčių įgyvendinimą bei už finansinių ataskaitų rinkinio parengimą.

¹ Scott Wallace, World Bank, CHAPTER 7, Contingent Liability Management in Colombia and the Financial Strategy Associated with Natural Disasters.

1. NEAPIBRĖŽTŲJŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ NUSTATYMAS IR ĮVERTINIMAS

1.1. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo priežastys

Įsipareigojimai, įgyvendinant VPSP sutartis, atsiradę tarp viešojo ir privataus subjektų, gali turėti finansinių pasekmių, kas įtakoja valstybės fiskalinę padėtį. Finansinės pasėkmės kyla iš tiesioginių įsipareigojimų, kurių atsiskaitymo terminas ir dydis yra tiksliai aprašyti VPSP sutartyse ir iš neapibrėžtųjų įsipareigojimų, kurie priklauso nuo neplanuotų ateities įvykių. Tokių įsipareigojimų vertė, laikas ir mokėjimų atsiradimo tikimybė nėra žinomi. Sudarydamas VPSP sutartį viešojo sektoriaus subjektas siekia panaudojant privataus subjekto žinias, gebėjimus, patirtį ir kitus išteklius didinti viešosios paslaugos kokybę ir teikimo efektyvumą, tačiau rezultatas gali būti pasiekiamas tik efektyviai pasidalijus rizikomis. Todėl vienas iš esminių VPSP sutarties bruožų - rizikų pasiskirstymas tarp viešojo ir privataus subjektų.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai gali atsirasti dėl viešojo sektoriaus subjekto nekontroliuojamų būsimų įvykių, o jo suma negali būti patikimai įvertinta. VPSP sutartis yra ilgalaikė, kuri gali trukti iki 25 metų, todėl neapibrėžtųjų įsipareigojimų nustatymui ir įvertinimui reikalinga nuosekli ir savalaikė įvykių, kurie gali turėti finansinių pasekmių įgyvendinant VPSP sutartis, analizė ir kontrolė per visą jos įgyvendinimo laikotarpį. Tik nuosekli rizikų kontrolė viešojo sektoriaus subjektui leistų patikimiau vertinti neapibrėžtuosius įsipareigojimus. Jau projekto planavimo etape viešojo sektoriaus subjektas turi įsivertinti rizikas, kurių pasireiškimas ateityje gali daryti poveikį galimiems neapibrėžtiesiems įsipareigojimams. Todėl svarbu turėti sisteminių suvokimą apie potencialias konkrečaus projekto rizikas ir įvertinti šių rizikų galimą pasireiškimo poveikį projekto įgyvendinimo sėkmingumui.

1.2. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų rūšys

VPSP sutartys visada pasižymi neapibrėžtumu – tai kokia bus partnerystės sandorio kaina pasibaigus sutarties įgyvendinimui? Neapibrėžtumą lemia rizikos pasidalijimas, viešojo sektoriaus subjekto prisiimtos rizikos ir neapibrėžti būsimieji įvykiai/įsipareigojimai. Paprastai sutartis numato, kada, kaip ir kiek viešojo sektoriaus subjektas mokės privačiam subjektui, todėl

jo įsipareigojimai, galima sakyti, aiškūs. Kita vertus, pasidalijus rizikomis, mokėtina suma priklausys nuo rizikų pasireiškimo, teikiamų paslaugų apimtys ir kokybės, todėl galutinė bendra mokėtina suma gali keistis. Viešojo sektoriaus subjekto mokamas metinis partnerystės mokestis ateityje gali mažėti dėl privataus subjekto nevykdomų įsipareigojimų arba didėti dėl įvykių, atsiradusių dėl viešojo sektoriaus subjekto kaltės ir / arba pasireiškus vienai ar kitai viešojo sektoriaus subjekto prisiimamai rizikai. Tokie nenumatyti mokėjimai ir įtakoja neapibrėžtųjų įsipareigojimų dydį.

Neapibrėžtuosius įsipareigojimus galima suskirstyti į dvi kategorijas: numanomas ir tiesioginius (aiškius)².

Numanomi įsipareigojimai – tai viešojo sektoriaus subjekto prisiimtų rizikų galimo pasireiškimo kaina (pvz. viešojo sektoriaus subjektui prisiėmus dalį projektavimo rizikos nebus užtikrinti projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai ir pan.).

Tiesioginiams sutartiniams įsipareigojimams priskiriami tokie įsipareigojimai, kurie atsiranda VPSP sutartyje numatytais pagrindais (pvz. sutarties nutraukimo atvejai dėl privataus ar viešojo sektoriaus subjekto kaltės arba be šalių kaltės – nenugalimos jėgos (*force majeure*) priklausančių aplinkybių, taip pat gali būti viešojo sektoriaus subjekto suteikta garantija paskolos daliai ir pan.).

1.2.1. Numanomi įsipareigojimai

Numanomų neapibrėžtųjų įsipareigojimų vertinimui ir apskaitymui, būtina aiškiai apibrėžti ir įsivertinti VPSP sutarties įgyvendinimo metu galimas pasireikšti rizikas arba numanomas grėsmes, jų įtaką finansiniams srautams, pasidalijimo mechanizmus tarp viešojo sektoriaus ir privataus subjektų.

Pagrindinės nuostatos vertinant numanomas neapibrėžtuosius įsipareigojimus turėtų būti tokios:

² Republic of Colombia. Bogotá, D.C., 2012, General Directorate of Public Credit and National Treasury Deputy Directorate of Risk, Contingent Liabilities: Methodologies in Colombia (9 p.).

- 1) Rizikų identifikavimas. Rizikų identifikavimas ir reikšmių apskaičiavimas aprašyti *Investicijų projektu, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikoje*;
- 2) Rizikos finansinio poveikio vertinimas (rizikų veiksniai, jų įtaka srautams). Rizikų veiksniai ir jų įtaka srautams aprašyti *Viešojo ir privataus sektorių partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose*;
- 3) Rizikos pasidalijimas tarp viešojo sektoriaus ir privataus subjektų (būdinga ar nebūdinga, rizikų matrica). Rizikų pasidalijimas aprašyti *Viešojo ir privataus sektorių partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose*;
- 4) Viešojo sektoriaus subjekto priimtų rizikos vertės nustatymas;
- 5) Viešojo sektoriaus subjekto priimtų rizikos kaip numanomo įsipareigojimo vertinimas ir informacijos atskleidimas aiškinamajame rašte.

1.2.1.1. Numanomų įsipareigojimų vertinimui VPSP projektuose būdingų rizikų identifikavimas

VPSP būdu dažniausiai įgyvendinami stambūs ir sudėtingi infrastruktūros projektai, kuriuose numatomi reikšmingi finansiniai srautai, o projekto įgyvendinimo laikotarpis ilgas, todėl suplanuotos išlaidos, pasireiškus vienoms ar kitoms rizikoms gali skirtis nuo faktinių išlaidų. Daugeliu atvejų, prognozuojant, nustatant ir apskaičiuojant projekto finansinius srautus galimi netikslumai dėl istorinių duomenų trūkumo, taip pat tikėtinas subjektyvių, neplanuotų ir objektyviai nenumatytų veiksmų pasireiškimas.

Rizikos identifikavimo etapo tikslas - pateikti konkrečiam VPSP projektui būdingą rizikų sąrašą. Šiame etape atliekama konkretaus projekto analizė, kurio metu nustatomi projektą galintys paveikti veiksniai bei identifikuojamos pažeidžiamos vietos, dėl kurių kyla rizikos grėsmė. Šio etapo rezultatas yra įvestis į kitą etapą ir informacijos šaltinis priimant sprendimus dėl tolimesnių rizikos išvengimo arba minimizavimo veiksmų. Objektyvus rizikos identifikavimas lemia teisingą ir efektyvią rizikos analizę bei kontrolę. Rizikos nustatymas yra svarbus, nes analizuojant konkretų projektą nustatomi galimi problemų ir klaidų šaltiniai. Pabrėžtina tai, kad nenustatytos rizikos lieka neįvertintos, o kartais net nežinomos, o tai lemia

grėsmę VPSP projektų įgyvendinimui. Taip gali nutikti, kai rizikos identifikavimo procesas būna netikslus dėl informacijos stokos. Tokiu atveju yra tikimybė, kad liks nepastebėtų, nenustatytų ar nepakankamai gerai įvertintų rizikų, todėl šis etapas privalo būti vykdomas itin kruopščiai. Pabrėžtina, kad tikslinga vertinti kiekvieną riziką, nesvarbu, kokią žalą ji gali padaryti, todėl pradedant rizikos identifikavimo procedūrą, reikia suprasti visą projekto struktūrą bei įgyvendinimo aplinkybes. Atkreiptinas dėmesys, kad priklausomai nuo projekto tipo, kiekviena rizika gali nevienodai pasireikšti skirtinguose VPSP sutarties įgyvendinimo etapuose (pvz. projektuose, kurių planuojama investicijų atlikimo trukmė treji metai, o suplanuoti statybos darbai 35 mėnesiai, tai statybos vėlavimo rizika turės lemiamos reikšmės projekto įgyvendinimui). Gali pasitaikyti atveju, kai tos pačios rizikos turės nevienodą poveikį projektui skirtingu jo gyvavimo laikotarpiu (investavimo ar sutarties vykdymo metu).

VPSP būdu įgyvendinamų projektų prognozavimo klaidos ir netikslumai ir jiems įtaką darančios rizikos pagal rizikų pasireiškimo priežastis ir kitus skiriamuosius bruožus skirstomos į kategorijas (grupes). Atsižvelgiant į įgyvendinamų projektų specifiką, VPSP sutarties įgyvendinimo metu išskiriamos galinčios pasireikšti pagrindinės 8 rizikų grupės (žr. 1 priede „*Rizikos veiksniai ir jų vertinimas*“).

Siekiant tiksliau identifikuoti galimas pasireikšti rizikas, kiekviena iš rizikos grupių, jei tai būdinga projektui, yra detalizuojamos, nustatant jų priežastį ir galimą poveikį projektui atsižvelgiant į visus aktualius rizikos veiksnus.

1.2.1.2. Rizikos finansinio poveikio vertinimas

Tiksliasniam rizikos vertės nustatymui svarbu iš anksto identifikuoti kokie rizikos veiksniai gali daryti įtaką kiekvienai rizikos grupei VPSP sutarties įgyvendinimo laikotarpiu. Identifikavus rizikos veiksnus, kurie būdingi projektui ir nustačius jų reikšmingumą, projektą valdančiam subjektui leistų įvertinti konkretaus rizikos veiksnio įtaką projektui bei priimti sprendimus rizikos veiksnio pasireiškimo minimizavimui ir tinkamam suvaldymui.

Pagrindiniai rizikos veiksniai, jų apibūdinimas ir pasireiškimas pateikiamas 1 priede „*Rizikos veiksniai ir jų vertinimas*“. Šiame priede yra pateikiamas kiekvieno rizikos veiksnio paaiškinimas bei struktūra, kuri susideda iš:

- a) Rizikos veiksnio trumpo paaiškinimo: kuo pasireiškia neapibrėžtumas ir kodėl vertiname jį kaip riziką;
- b) Kokiam finansiam srautui daro įtaką rizikos veiksnio pasireiškimas ir kodėl;
- c) Rizikos veiksnio pasireiškimo laikotarpis (investicijų / reinvesticijų metai, paslaugų teikimo metai, kiekvieni PP metai ir pan.);
- d) Kam pagal nutylėjimą siūloma priskirti rizikos veiksnį ir kodėl.

Rizikos veiksnų pasirinkimas priklauso nuo konkrečių PP įgyvendinamo projekto aplinkybių. Vertinami tik tie rizikos veiksniai, kurie būdingi projektui. Tuo atveju, jeigu rizikos veiksnų sąrašas bus platesnis negu nustatytas, vartotojui yra galimybė papildyti pagrindines rizikos grupes papildomais rizikos veiksniais pagal suderintą rizikų matricą.

Gali pasitaikyti atvejų, kai koncesijos būdu įgyvendinamo projekto sutartyje numatyta, kad viešojo sektoriaus subjektas garantuoja privačiam subjektui sutartą minimalų pajamų lygį. Viešojo sektoriaus subjektas pirmaisiais veiklų įgyvendinimo metais turi vertinti prisiimtus paklausos rizikos veiksnius būdingus projektui ir tokiu būdu skaičiuoja galimą pajamų lygio užtikrinimą privačiam subjektui. Tačiau sekančiais ir visais kitais paskesniais metais, viešojo sektoriaus subjektas neapibrėžtų įsipareigojimų vertinimui gali naudoti praeities duomenis ir su paklausos rizika susijusių prisiimtų rizikos veiksnų nevertinti.

Įvertinę išskirtas VPSP projektams būdingas rizikos rūšis, jas lemiančius veiksnius bei jų įtaką finansiniams srautams, galima nustatyti kokia yra rizikų finansinė reikšmė. Rizikų finansinė reikšmė apskaičiuota viešojo sektoriaus subjekto IP parengimo metu, o apibendrintas rizikų finansinis duomenų vertinimas pateiktas IP 6.3 darbalapyje.

1.2.1.3. Rizikų pasidalijimas tarp viešojo sektoriaus ir privataus subjektų

Viešojo sektoriaus subjekto prisiimtų rizikų pasireiškimo tikimybė svyruoja priklausomai nuo įvykių, atsirandančių VPSP sutarties įgyvendinimo laikotarpiu. Dėl šios priežasties projektą įgyvendinančioji institucija turi atidžiai stebėti įvykius, atsirandančius iš sutarties vykdymo ir galinčius daryti įtaką numanomų įsipareigojimų vertei. Siekiant kuo tiksliau įvertinti numanomų įsipareigojimų vertę, turi būti aiškus rizikų pasidalijimas tarp viešojo sektoriaus ir privataus

subjektų. Vyrauja požiūris, kad šalys turėtų prisiimti tas rizikas, kurias geriausia gebėtų valdyti ir kontroliuoti bei sumažinti / sušvelninti rizikos kainą³. Tradiciniu būdu įgyvendinant projektus, viešojo sektoriaus subjektui tektų apmokėti pabrangusių ir užsitęsusių statybų išlaidas bei visus papildomus kaštus dėl netinkamo ar neefektyvaus infrastruktūros eksploatavimo, o VPSP sutarčių atveju tokį pabrangimą padengtų privatus subjektas, todėl jis būtų suinteresuotas dėti visas pastangas, kad nebūtų patirta papildomų išlaidų.

Kiekviena projekto optimalus rizikų pasidalijimas yra individualaus susitarimo rezultatas, priklausantis nuo projekto sudėtingumo bei įgyvendinimo aplinkybių. Kam pagal nutylėjimą sūloma prisiimti valdyti riziką ir su ja susijusius veiksniai pateikti 1 priede „*Rizikos veiksniai ir jų vertinimas*“.

VPSP sutarties vertė priklauso nuo įgyvendinamo projekto apimties, sudėtingumo ir rizikų pasidalijimo, t.y. kokią dalį rizikų priisima privatus, o kokią dalį viešojo sektoriaus subjektas. Šis vertinimo etapas svarbus tuo, kad ateityje, dėl rizikų pasireiškimo, gali būti patiriami papildomi mokėjimai. Nepageidaujamų įvykių ir rizikų įvertinimui galėtų būti naudojami istoriniai duomenys, moksliniai straipsniai, ekspertiniai vertinimai, tyrimai ir pan.

1.2.1.4. Viešojo sektoriaus subjekto prisiimtos rizikos vertės nustatymas

Numanomų įsipareigojimų dydžiui nustatyti yra įvertinama viešojo sektoriaus subjekto prisiimamų rizikų vertė, taip pat nustatomi būdingi rizikos veiksniai ir institucija, kuri prisiima įsipareigojimus už rizikos veiksnio pasireiškimą. Pažymėtina, kad viešojo sektoriaus ir privataus sektoriaus subjektai gali šia rizika dalintis.

Visi duomenys, reikalingi viešojo sektoriaus subjekto prisiimamų rizikų dydžiui nustatyti, yra nurodomi iš viešojo sektoriaus subjekto parengto IP. Nors IP duomenys dažnai skiriasi nuo privataus subjekto finansiniame veiklos modelyje pateiktų ir apskaičiuotų investicijų srautų, finansinio veiklos modelio pateiktuose skaičiavimuose privatus subjektas savo prisiimtą riziką būna jau įsivertinęs. Visa tai gali dubliuoti duomenis arba bent nepagrįstai išdidinti, todėl imti duomenis iš privataus subjekto pateikto finansinio veiklos modelio būtų neracionalu.

³ Cigdem Aslan, David Duarte, Financial Advisory and Banking Department Government Debt and Risk Management Unit September 2014, How Do Countries Measure, Manage, and Monitor Fiscal Risks Generated by Public-Private Partnerships? Chile, Peru, South Africa, Turkey (6p.).

IP projekte yra išskirtos pagrindinės 8 rizikų grupės. Viešojo sektoriaus subjekto pasiliekamų rizikų vertė kiekvienai rizikų grupei atskirai yra apskaičiuojama pagal 1 priede „Rizikos veiksniai ir jų vertinimas“ pateiktą rizikų matricą. Kiekvienas veiksnys yra vertinamas atskirai ir viešojo sektoriaus subjekto apskaičiuotos pasilieamos rizikos grupės vertės proporcingai paskirstomos atitinkamos rizikos grupės veiksniams. Skaičiavimai atliekami tik su PP būdingais rizikos veiksniais.

Rizikos veiksmų vertė priklauso ir nuo rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpio: pasirengimo investuoti, investavimo ir reinvestavimo bei projektavimo paslaugų teikimo laikotarpiu, skaičiavimuose įtraukiamos einamaisiais ir ankstesniais metais nurodytos rizikų vertės. Pasibaigus nurodytiems laikotarpiams, rizikų vertė neskaičiuojama. Pažymėtina, kad kai IP finansiniuose srautuose numatytos reinvesticijos, išlaidos apskaičiuojant viešojo sektoriaus subjekto pasilieamos rizikos dalį pagal nutylėjimą priskiriamos prie įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikos.

Vertinant rizikos veiksnį, kuris gali pasireikšti pasibaigus investavimo laikotarpiui, veiksmų pasireiškimo tikimybė išlieka visą ataskaitinį laikotarpį, o rizikos vertė apskaičiuojama atsižvelgiant į visą sukaupią rizikos vertę.

Kiti rizikos veiksniai, kurie pasireiškia projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu, paslaugų teikimo laikotarpiu, finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpiu, VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu bei projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, rizikų vertės apskaičiuojamos pagal IP finansinių srautus kiekvienais projekto įgyvendinimo metais. Nesant finansinių srautų nagrinėjamu laikotarpiu, kuomet vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė, rizikų vertė nėra neskaičiuojama.

Atkreiptinas dėmesys, kad rizikos veiksniai, kurie galėjo pasireikšti iki VPSP sutarties įsigaliojimo, nėra vertinami.

1.2.1.5. Viešojo sektoriaus subjekto prisiimtos rizikos kaip numanomo įsipareigojimo vertinimas

Siekiant užtikrinti valstybės biudžeto kontrolę, viešojo sektoriaus subjektas turi vertinti rizikas kaip galimus numanomos įsipareigojimus ir esant poreikiui nusimatyti rezervinius finansavimo šaltinius, kurie būtų naudojami VPSP sutarties įgyvendinimo metu nenumatytų išlaidų padidėjimo atvejais. Numanomų įsipareigojimų vertinimas yra sudėtingas ir reikalaujantis profesionalių projekto valdymo žinių, kadangi viešojo sektoriaus subjekto prisiimtų rizikų pasireiškimo tikimybė tiesiogiai priklauso nuo įvykių, kurie gali atsirasti VPSP sutarties vykdymo laikotarpiu, todėl jie turi būti atidžiai stebimi, nes daro tiesioginę įtaką numanomų įsipareigojimų vertei.

Turėdami apskaičiuotas rizikos veiksnių vertes ateinantiems VPSP sutarties įgyvendinimo metams, viešojo sektoriaus subjekto paskirtas atsakingas už VPSP sutarties įgyvendinimą asmuo, turi įvertinti kiekvienos rizikos veiksnio, kaip galimo įsipareigojimo pasireiškimo tikimybę ir gautus skaičiavimus pateikti finansų skyriui. Numanomų įsipareigojimų vertinimui atlikti daromi šie žingsniai:

1. Pasirenkamas periodas (ataskaitiniai metai), kuriuo vertinama numanomų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė;
2. Vertinimui pasirenkami tik tie rizikos veiksniai, kurie būdingi PP ir kuriuos prisiima valdyti viešojo sektoriaus subjektas;
3. Nustatomas rizikos veiksnio pasireiškimo laikotarpis. Rizikos veiksniai vertinami tik tuo laikotarpiu ar periodu, kuriuo jie gali pasireikšti. Rizikos veiksniai nėra vertinami, kurie pasireiškia iki VPSP sutarties pasirašymo.

Viešojo sektoriaus subjekto pasiliekamų rizikos veiksnių pasireiškimo tikimybės vertinimo kriterijai pateikiami 1 priede „*Rizikos veiksniai ir jų vertinimas*“.

1.2.2. Tiesioginiai sutartiniai įsipareigojimai

1.2.2.1. Tiesioginių sutartinių neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo priežastys

Tiesioginiams sutartiniais įsipareigojimams priskiriami tokie įsipareigojimai, kurie atsiranda VPSP sutartyje numatytais pagrindais. Aiškūs neapibrėžtieji įsipareigojimai gali atsirasti dėl⁴:

- Garantijų, kai viešojo sektoriaus subjektas garantuoja privačiam subjektui minimalų pajamų lygį dėl nesurinktų numatytų minimalių sumų (mokesčių / rinkliavų) gautų iš vartotojų;
- Rizikų, kai susiklosčius nepalankioms aplinkybėms, VPSP sutartis nutraukiama anksčiau laiko. Kompensacijos dydis priklauso nuo sutarties nutraukimo priežasčių.

VPSP sandoriuose pasitaiko atvejų, kai yra taikomos garantijos. Garantija yra viešojo sektoriaus subjekto teisinis įsipareigojimas sumokėti žinomą arba nežinomą sumą nustatytais atvejais. Pavyzdžiui, garantija paskolos daliai, kuri virs mokėjimu tik tuo atveju, jei privatus subjektas negalės grąžinti dalies skolos arba viešojo sektoriaus subjektas gali garantuoti minimalų pajamų lygį, tada mokėjimas keisis priklausomai nuo pajamų. Garantijos reiškia neapibrėžtus būsimuosius įsipareigojimus, kurie ateityje pasireiškus tam tikroms rizikoms, turės būti sumokėti viešojo sektoriaus subjekto.

Atsižvelgiant į tai, kokiomis aplinkybėmis VPSP sutartis gali būti nutraukiama, tiesioginiai sutartiniai įsipareigojimai gali būti skirstomi į atsirandančius dėl:

- a) *nuo privataus subjekto priklausančių aplinkybių;*

Viešojo sektoriaus subjektas turi teisę vienašališkai, nesikreipiant į teismą, nutraukti VPSP sutartį, kai privatus subjektas nevykdo arba netinkamai vykdo joje numatytus įsipareigojimus. VPSP sutarties nutraukimo priežastys yra individualios ir jos turi būti nustatytos. Šalys susitaria,

⁴ Cigdem Aslan, David Duarte, Financial Advisory and Banking Department Government Debt and Risk Management Unit September 2014, How Do Countries Measure, Manage, and Monitor Fiscal Risks Generated by Public-Private Partnerships? Chile, Peru, South Africa, Turkey (24 p.).

kokie pažeidimai bus laikomi esminiais ir kokiomis aplinkybėmis, jiems pasireiškus, nutrūks VPSP sutartis.

b) nuo viešojo sektoriaus subjekto priklausančių aplinkybių;

Privatus subjektas turi teisę vienašališkai, nesikreipiant į teismą, nutraukti VPSP sutartį kai viešojo sektoriaus subjektas nevykdo ar netinkamai vykdo joje numatytus įsipareigojimus ir tai yra esminis VPSP sutarties pažeidimas, o privatus subjektas yra prieš tai raštu pranešęs viešojo sektoriaus subjektui apie VPSP sutarties nevykdymą ar netinkamą vykdymą, tačiau viešojo sektoriaus subjektas nepašalino esminių VPSP sutarties pažeidimų tokiu būdu ir per tokį protingą laikotarpį, kurie buvo numatyti tokiam pranešime, arba tokio pažeidimo pašalinti negalima ar pašalinimas nebetenka prasmės. Viešojo sektoriaus subjekto pažeidimams pašalinti nustatomas laikotarpis mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo ar netinkamo vykdymo atvejais. VPSP sutarties nutraukimo priežastys yra individualios ir jos turi būti nustatytos VPSP sutartyje. Šalys susitaria, kokie pažeidimai bus laikomi esminiais ir kokiomis aplinkybėmis, jiems pasireiškus, nutrūks VPSP sutartis.

c) be Šalių kaltės (nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių).

Šalys turi teisę vienašališkai, nesikreipiant į teismą, nutraukti VPSP sutartį kai jos vykdymas tampa neįmanomas dėl nenugalimos jėgos aplinkybių, kurių VPSP sutartį vienašališkai nutraukianti šalis negalėjo kontroliuoti ar protingai numatyti VPSP sutarties sudarymo metu ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti. Šiuo atveju kiekviena iš šalių turi teisę nutraukti VPSP sutartį, jeigu dėl tokių aplinkybių esminiai įsipareigojimai pagal ją negalėjo būti vykdomi VPSP sutartyje numatytą laikotarpį. Iškilus nenugalimos jėgos aplinkybėms, jų poveikį patyrusi šalis per VPSP sutartyje nustatytą laikotarpį nuo aplinkybių atsiradimo momento privalo pateikti kitoms šalims pirminį raštišką pranešimą apie šių aplinkybių atsiradimą ir trumpą jų aprašymą bei įtaką VPSP sutarties vykdymui.

Galima situacija, kai viešojo sektoriaus subjektas dėl nesugebėjimo suvaldyti jam priskirtos rizikos, sukelia neigiamas pasekmes privačiam subjektui, kurios privalo būti kompensuojamos. Kompensavimo įvykiai reiškia įvykį, kurio rizika pagal VPSP sutartį ir rizikos pasiskirstymo tarp šalių matricą yra išimtinai ar iš dalies priskirta viešojo sektoriaus subjektui ir kurio sukeltos neigiamos pasekmės privačiam subjektui turi būti visiškai ar iš dalies

(priklausomai nuo viešojo sektoriaus subjektui priskirtos rizikos dalies) kompensuojamos VPSP sutartyje nustatyta tvarka. Be to, dėl tokių įvykių gali būti pratęsti VPSP sutartyje nustatyti privataus subjekto įsipareigojimų vykdymo terminai. Dėl kompensavimo įvykio kilę privataus subjekto nuostoliai, kurie gali būti patirti dėl padidėjusių investicijų į turtą ar padidėjusių sąnaudų susijusių su paslaugų teikimu, kompensuojami viešojo sektoriaus subjekto prisiimta rizikos dalimi, leidžiantis užtikrinti nepakitusių investicijų grąžos normą, kuri buvo apskaičiuota privataus subjekto finansiniame veiklos modelyje nustatyta tvarka.

1.2.2.2. Tiesioginių sutartinių įsipareigojimų apskaičiavimas ir vertinimas

Vertinant neapibrėžtuosius įsipareigojimus VPSP sutarties nutraukimo atveju jų dydis yra apskaičiuojamas atsižvelgiant į aplinkybes, dėl kurių gali atsirasti VPSP sutarties nutraukimo pagrindas.

Dėl šios priežasties VPSP sutartyje turi būti aiškiai apibrėžta kompensacijos apskaičiavimo tvarka, suprantamai ir detaliam turi būti apibrėžiama kaip bus apskaičiuojamas kompensacijos dydis, jei sutartis bus nutraukiama.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai yra apskaičiuojami pagal VPSP sutartyje numatytą kompensacijos apskaičiavimo tvarką. Visais atvejais, nepriklausomai dėl kokių aplinkybių VPSP sutartis buvo nutraukta, viešojo sektoriaus subjektas turi grąžinti privačiam subjektui VPSP sutarties nutraukimo metu dar negrąžintą finansuotojo suteiktą ir VPSP sutarties vykdymui panaudotą finansavimo dalį, susikaupusias, bet dar nesumokėtas palūkanas už grąžinamą paskolą, finansuotojo Privačiam subjektui suteikto ir įsipareigojimams pagal Sutartį panaudoto finansavimo grąžinimo sąnaudas, paskaičiuotas ir pritaikytas tuo atveju, kai finansavimas yra grąžinamas anksčiau finansavimo sutartyje nustatytų terminų ir kitos finansavimo sutarčių nutraukimo ir /ar paskolos išankstinio grąžinimo prieš finansavimo sutartyje numatytą terminą sąnaudos, neviršijančios įprastų rinkoje sąnaudų.

Kiekvienoje VPSP sutartyje pateikiama kompensacijos apskaičiavimo, priklausomai dėl kurio kaltės VPSP sutartis nutraukiama, tvarka.

Įgyvendinant VPSP sutartį būtina užtikrinti griežtą jos valdymo kontrolę bei priežiūrą. Savalaikė ir teisinga sutarčių priežiūra ne tik užtikrina kokybišką VPSP sutarties valdymo mechanizmą, bet jos pagalba gali būti gaunami signalai apie aplinkybes, galinčias turėti įtakos VPSP sutarties nutraukimui, ko pasekoje viešojo sektoriaus subjektui gali atsirasti nenumatyti įsipareigojimai, būtini sutarties nutraukimo kompensacijai apmokėti. Atsakingai valdant ir kontroliuojant sutarties vykdymą galima sumažinti arba išvengti sutarties nutraukimą įtakančių veikslių, o tuo pačiu išvengti kompensacijos mokėjimo sutarties nutraukimo atveju.

Tiesioginiams sutartiniais įsipareigojimams įvertinti, suteikiančiosios institucijos atstovas ar sudaryta komisija, ataskaitinių metų paskutinę dieną įvertina VPSP sutarties nutrūkimo riziką, kitaip tariant atsižvelgiant į esamą situaciją turi būti įvertinta sutarties nutraukimo ir tuo pačiu neapibrėžtojo įsipareigojimo atsiradimo tikimybė.

Jeigu sutarties nutraukimo tikimybė yra daugiau nei 10%, tai tiksliai kompensacinės sumos vertinimui rekomenduojame paskirti komisiją susidedančią iš teisės, finansų ir/ar techninės srities specialistų po lygiai iš privataus subjekto ir viešojo sektoriaus subjekto pusės. Vienas komisijos narys privalo būti nešališkas t.y. nei vienos šalies darbuotojas, buvęs darbuotojas ir / ar asmuo, susijęs su ta šalimi sutartiniais ar kitais pavaldumo santykiais. Komisija, remdamasi privataus subjekto pateiktais atitinkamas sumas pagrindžiančiais dokumentais, privataus subjekto finansinės atskaitomybės dokumentais, turto vertintojų ar audito ataskaitomis, įgaliotų institucijų atliktų patikrinimų rezultatais ar nepriklausomų ekspertų išvadomis turi pateikti savo išvadą ir kompensacijos dydžio skaičiavimus.

2. NEAPIBRĖŽTŲJŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ NUSTATYMAS

Neapibrėžtieji įsipareigojimai, atsirandantys iš VPSP projektų, daugumoje pasaulio valstybių apskaitomi pagal tarptautinius apskaitos standartus ir jie parodomi finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte, tačiau pavyzdžiui, Naujoji Zelandija neapibrėžtuosius įsipareigojimus apskaito balanse arba tokios šalys kaip Australija ar Japonija juos nurodo atskirose ataskaitose⁵. Lietuvoje, vadovaujantis VSAFAS nuostatomis, neapibrėžtieji įsipareigojimai neturi būti apskaitomi balanse, o informacija apie juos pateikiama tik finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte, todėl gali būti taip, jog ne visi iš VPSP sutarčių atsiradę neapibrėžtieji įsipareigojimai gali būti teisingai nustatyti ir įvertinti. Apskaičiuojant neapibrėžtuosius įsipareigojimus, svarbu kuo tiksliau įvertinti būsimas išlaidas. Nustatant jų dydį turėtų būti atsižvelgiama į viešojo sektoriaus subjekto sukauptą patirtį įgyvendinant sutartis VPSP būdu, istorinius duomenis, ekspertų išvadas ir pan.

Neapibrėžtasis įsipareigojimas apskaitoje pripažįstamas tuomet, jei jis atitinka visus šiuos kriterijus:

- Viešojo sektoriaus subjekto dėl praėjusių ataskaitinių laikotarpių įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas arba dėl buvusių įvykių atsiradęs dabartinis įsipareigojimas;
- Tikimybė, kad įsipareigojimą reikės padengti turtu yra maža;
- Įsipareigojimo suma negali būti patikimai įvertinta.

Informacija apie neapibrėžtus įsipareigojimus pateikiama viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.

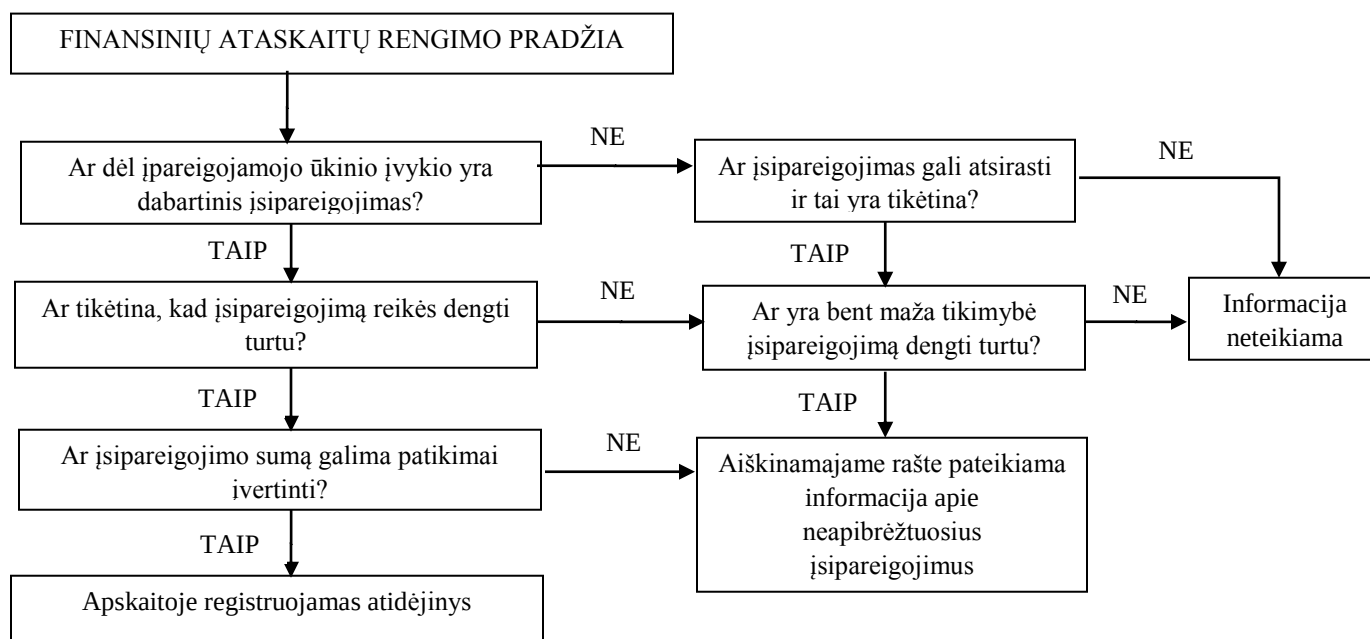
Įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti, apskaitoje registruojamas atidėjinys.

⁵ Md. Abu Rashed, PPP Advisor, PPP Office Prime Minister's Office, Government of Bangladesh, Fiscal Risk Management for Private Infrastructure Projects in Sri Lanka (15 p.)

Kai prievolė, atsirandanti dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, kuri turės būti įvykdyta ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti, apskaitoje registruojamas atidėjinys arba mokėtinos sumos.

Pateikiama shema sprendimų dėl atidėjinių ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų priėmimui (sudaryta remiantis 18-ojo VSAFAS 2 priede pateikta informacija).

Sprendimų dėl atidėjinių ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų priėmimas

2.1. Numanomų neapibrėžtųjų įsipareigojimų nustatymas

Kiekvienais metais apskaičiavus rizikos veiksnių vertes, viešojo sektoriaus subjekto atstovas ataskaitinių metų paskutinę dieną įvertina kiekvienos rizikos veiksnio, kaip numanomo įsipareigojimo, pasireiškimo tikimybę. Vertinami tik tie rizikos veiksniai, kuriuos prisiėmė valdyti viešojo sektoriaus subjektas. Rizikos veiksnio, kaip numanomo įsipareigojimo, atsiradimo tikimybė nėra vertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas. Atidėjinių, numanomų neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimo detalesnis aprašymas pateikiamas lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“.

Lentelė Nr.1 Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas (sudaryta remiantis 18-ojo VSAFAS 1 priede pateikta informacija)

Įsipareigojimų / atidėjinių atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Įsipareigojimų / atidėjinių atsiradimo tikimybės aprašymas
1	2	3
Yra tikra (>90%)	Apskaitoje registruojamas atidėjinsys arba mokėtinos sumos	Viešojo sektoriaus subjekto įsipareigojimas fiksuojamas, jeigu paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną yra pakankamai įrodymų, kad įsipareigojimo (dėl buvusių įvykių) atsiradimo tikimybė yra didesnė negu nebuvimo (>90%) ir kurį vykdydamas viešojo sektoriaus subjektas, tikėtina, turės padengti turtu. Tokie įsipareigojimai apskaitoje registruojami kaip atidėjiniai arba mokėtinos sumos.
Tikėtina (>50%)	Apskaitoje registruojamas atidėjinsys	Kai viešojo sektoriaus subjekto prisiimtos rizikos suma gali būti patikimai įvertinta, o tikimybė (>50%), kad įsipareigojimas turės būti padengtas turtu tampa didesnė nei šito pavyks išvengti, tai apskaitoje registruojamas atidėjinsys.
Įmanoma (≤50%)	Informacija pateikiama aiškinamajame rašte	Jeigu viešojo sektoriaus subjektas prisiima valdyti riziką, o įsipareigojimo suma negali būti pakankamai patikimai nustatyta ir nėra aplinkybių sąlygojančių, kad įsipareigojimą reikės padengti turtu, tai vertinama, kad rizikos kaip numanomo įsipareigojimo atsiradimo tikimybė įmanoma (≤50%) visu rizikos veiksnio pasireiškimo laikotarpiu. Informacija apie neapibrėžtą įsipareigojimą pateikiama aiškinamajame rašte.
Maža (<10%)	Informacija aiškinamajame rašte nepateikiama	Jeigu viešojo sektoriaus subjektas prisiėmė valdyti riziką, o rizikos veiksnio pasireiškimo laikotarpis nepatenka į periodą, kuriame ji gali pasireikšti pagal aprašytą rizikos veiksnį apibūdinimą, tai šio rizikos veiksnio kaip numanomo įsipareigojimo atsiradimo tikimybė vertinama kaip maža (<10%). Informacija aiškinamajame rašte neteikiama.

Jeigu negalima patikimai įvertinti

Viešojo sektoriaus subjektas informaciją apie prisiimtas rizikas kaip numanomas neapibrėžtuosius įsipareigojimus pateikia aiškinamajame rašte, išskyrus atvejį, kai turto panaudojimo tikimybė neapibrėžtajam įsipareigojimui padengti būtų maža, šiuo atveju informacija aiškinamajame rašte neteikiama. Viešojo sektoriaus subjektas kaupia informaciją apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus nebalansinėse sąskaitose.

2.2. Tiesioginių sutartinių neapibrėžtųjų įsipareigojimų nustatymas

Tiesioginiams sutartiniams įsipareigojimams įvertinti, viešojo sektoriaus subjekto atstovas ar sudaryta komisija, ataskaitinių metų paskutinę dieną įvertina sutarties nutrūkimo riziką, kitaip tariant atsižvelgiant į esamą situaciją turi būti įvertinta VPSP sutarties pasibaigimo ir tuo pačiu

neapibrėžtojo įsipareigojimo atsiradimo tikimybė. Tiesioginių sutartinių neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ 1 ir 2 stulpeliuose pateiktą aprašymą.

2.3. Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte

Viešojo sektoriaus subjektas pagal kiekvieną riziką, kaip numanomų neapibrėžtųjų įsipareigojimų grupę, paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną aiškinamajame rašte turi trumpai aprašyti:

- neapibrėžtųjų įsipareigojimų pobūdį (galimas pasireikšti rizikas);
- sumas, kurios gali būti reikalingos neapibrėžtajam įsipareigojimui padengti, ir jo padengimo laiko neapibrėžtumo požymius;
- su neapibrėžtuoju įsipareigojimu susijusių išlaidų tikimybę.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai nerodomi viešojo sektoriaus subjekto finansinės būklės ataskaitoje tol, kol neatitinka atidėjinio ar įsipareigojimo pripažinimo kriterijų, o informacija apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus kaupiama nebalansinėse sąskaitose ir pateikiama finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.

3. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Rekomendacijomis vadovaujasi viešojo sektoriaus subjektai, kurie įgyvendina projektus VPSP būdu. Kadangi projekto įgyvendinimas reikalauja didelio viešojo sektoriaus subjekto pasiruošimo bei atitinkamų gebėjimų, šios rekomendacijos sudarys galimybę viešojo sektoriaus subjektui tinkamai įvertinti VPSP sutarties galimus neapibrėžtus įsipareigojimus ir sukurtu finansiniu instrumentu (skaičiuokle) suvienodinti neapibrėžtųjų įsipareigojimų skaičiavimą, kas valstybės mastu padėtų užtikrinti viešojo sektoriaus subjektų finansų tvarumą, stabilią ūkio plėtrą ir biudžeto kontrolę.

PRIEDAI

1 Priedas „Rizikos veiksniai ir jų vertinimas“

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Rizikos veiksnio apibūdinimas	Įsipareigojimų / atidėjinių atsiradimo tikimybė	Informacijos pateikimas
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Projektavimas yra rinkoje privačių subjektų teikiama paslauga, todėl bendrąja prasme VPSP sandoriuose projektavimo kokybės rizika perduodama privatemam subjektui, kaip turinčiam daugiau patirties ir gebėjimų šią paslaugą teikti. Visgi, siekiant efektyvaus abiejų sandorio šalių išitraukimo ir atsižvelgiant į galimas praktines situacijas, dalis rizikos veiksnių priskirtini viešojo sektoriaus subjektui. (žr. žemiau). Kai rangos darbai nėra numatomi PP, projektavimo rizika yra suprantama kaip projekto planavimo kokybės rizika. Prie kiekvieno rizikos veiksnio pažymėta, ar tai projektavimo kokybės rizika, ar planavimo kokybės.		
1.1.	Viešojo sektoriaus subjekto užsakymu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai iki PP inicijavimo viešojo sektoriaus subjektas savo iniciatyva parengė statinio techninį projektą. Inicijuojant PP, viešojo sektoriaus subjektas turi galimybę įpareigoti privatų subjektą naudotis parengtu statinio techniniu projektu. Toks viešojo sektoriaus subjekto pasirinkimas gali būti grindžiamas efektyviu viešųjų lėšų naudojimu, galimybe greičiau įgyvendinti PP ir kt. Jei privatus subjektas įpareigojamas naudotis jau parengtu techniniu projektu, viešojo sektoriaus subjektas turi pranašumą prieš privatų subjektą: viešojo sektoriaus subjektas buvo atitinkamo techninio projekto rengimo iniciatoriumi ir užsakovu, dalyvavo techninio projekto rengimo metu ir priėmė parengtą techninį projektą, todėl geriau nei privatus subjektas supranta priimtų techninių sprendimų logiką. Būtent dėl šio pranašumo rekomenduojama riziką prisiimti valdyti viešojo sektoriaus subjektui. Veiksny pasireiškia investavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas projektavimo paslaugų pirkimui, kurias, nepriklausomai nuo paslaugas užsakiusio subjekto, privalo atlyginti viešojo sektoriaus subjektui. Nustačius bet	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

					kokius netikslumus, jie šalinami įtraukiant projektuotojus. Vertinama, kad rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidų finansinį srautą – išlaidas projektavimo paslaugoms - todėl rizikos pasireiškimas finansiniams srautams vertintinas per visą investavimo laikotarpį. Jei projekte suplanuojamos reinvesticijos, vertinama, kad reinvesticijoms pasirengti privatus subjektas turės pakankamai laiko, todėl turės galimybę reinvestavimui reikalingą techninį projektą parengti savo rizika, todėl reinvestavimo laikotarpiu rizikos veiksnio įtaka finansiniams srautams nėra vertinama. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra parengęs techninio projekto arba yra parengęs techninį projektą, tačiau neįpareigoja privataus subjekto juo naudotis, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
1.2.	Būtinį perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifikuoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Rizikos veiksnys pasireiškia esant analogiškai situacijai kaip aprašyta apibūdinant rizikos veiksnį 1.1 (A): viešojo sektoriaus subjektas yra parengęs statinio techninį projektą ir įpareigoja privatų subjektą juo naudojantis atlikti rangos darbus. Įpareigojus privatų subjektą naudotis statinio techniniu projektu, tiek rengiant darbo projektą, tiek vykdant rangos darbus gali paaiškėti, kad darbus tęsti pagal esamą techninį projektą yra neįmanoma ir (ar) akivaizdžiai neracionalu. Tokiu atveju perprojektavimo darbų sąnaudas ir su tuo susijusias rangos proceso trukmės rizikas privalo priimti viešojo sektoriaus subjektas. Veiksnys pasireiškia investavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidų finansinį srautą – išlaidas projektavimo paslaugoms – todėl rizikos pasireiškimas finansiniams srautams vertintinas per visą investavimo laikotarpį. Jei projekte suplanuojamos reinvesticijos, vertinama, kad reinvesticijoms pasirengti privatus subjektas turės pakankamai laiko, todėl turės galimybę reinvestavimui reikalingą techninį projektą parengti savo rizika, todėl reinvestavimo laikotarpiu rizikos veiksnio įtaka finansiniams srautams nėra vertinama. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra parengęs techninio projekto arba yra parengęs techninį projektą, tačiau neįpareigoja privataus subjekto juo naudotis, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
1.3.	Privataus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Įprasta VPSP projektų situacija: privatus subjektas dalyvauja įgyvendinant projektą nuo pat pradžios – t.y. rengia statinio techninį projektą, pagal kurį vėliau atlieka rangos darbus. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas projektavimo	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					paslaugoms, kurias šiuo atveju privalo atlyginti privatus subjektas. Vertinama, kad rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidų finansinį srautą – išlaidas projektavimo paslaugoms – kurios gali būti patirtos tiek investavimo, tiek reinvestavimo laikotarpiu. B. Jei techninį projektą parengė viešojo sektoriaus subjektas ir įpareigojo privatų subjektą juo naudotis, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
1.4.	Projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Planavimo kokybės rizika. Galima situacija, kai nesant pakankamai kompetencijų, projektas suplanuojamas taip, kad net ir įgyvendinus projektą pagal planą, pasiekus suplanuotus PP rezultatus, nebus išspręsta problema ar problemos, dėl kurių buvo inicijuotas projektas. Taip pat, esant kompetencijų trūkumui, gali būti neužtikrintas projekto rezultatų tęstinumas, projekto įgyvendinimas neturės ilgalaikio poveikio. Veiksny pasireiškia pasibaigus investavimo laikotarpiui ir įtakoja grynąsias pajamas ir ekonominę naudą (žalą). Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia, kad įgyvendinus projektą, nebus naudojamosi sukurtais rezultatais arba jais bus naudojamosi kitokia nei planuota apimtimi arba naudotojai nebus PP tikslinės grupės. Vertinama, kad rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja veiklos išlaidų ir pajamų srautus: esant nukrypimams nuo planuotų vartotojų srautų, jų dydis gali reikšmingai keistis. Atsižvelgiant į tai, kad VPSP projektus inicijuoja viešojo sektoriaus subjektas, taip pat jis užtikrina inicijuojamų projektų atitikimą strateginėms kryptims, šį rizikos veiksni rekomenduojama prisiimti viešojo sektoriaus subjektui.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
1.5.	Projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip / Ne	Dalinamasi	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Projektavimo kokybės rizika. Galima situacija, kai nesant pakankamai kompetencijų, projektavimo užduotis parengiama neatsižvelgiant į projekto tikslus ir suplanuotus rezultatus arba projektavimo užduoties nuostatos nėra suderintos su projekto tikslais ir siekiamais rezultatais ar netgi prieštaraujančios pastariesiems. Tai sąlygoja situaciją, kai projektuojama vadovaujantis bendrosiomis normomis ir principais, tačiau menkai orientuojantis į probleminę situaciją, kurią pakeisti ruošiamasi investuojant. Veiksny pasireiškia projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu ir įtakoja grynąsias pajamas ir ekonominę naudą (žalą). Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia, kad įgyvendinus projektą, sukurtoji infrastruktūra nebus tinkama naudoti pagal jos paskirtį, arba bus naudojama, tačiau kitokia apimtimi nei buvo planuojama. Vertinama, kad rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja veiklos išlaidų ir pajamų srautus: esant nukrypimams nuo planuotų vartotojų srautų, infrastruktūros naudojimo intensyvumo ir pan. jų dydis gali reikšmingai keistis.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

					Projektuose, kuriuos viešojo sektoriaus subjektas įgyvendina VžPP būdu, šį rizikos veiksnį rekomenduojama priskirti viešojo sektoriaus subjektui. Projektuose, kuriuos viešojo sektoriaus subjektas įgyvendina koncesijos būdu, šį rizikos veiksnį rekomenduojama priskirti privačiam subjektui. B. Jei techninį projektą parengė viešojo sektoriaus subjektas ir įpareigojo privatų subjektą juo naudotis, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.6.	Projekto veiklos vėluoja dėl projektavimo paslaugų pirkimų procedūrų trukmės	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Esant situacijoms, aprašytomis 1.1-1.3 dalyse, būtina neplanuotai įsigyti projektavimo paslaugas. Nepriklausomai nuo projektavimo paslaugas įsigyjančios šalies, įsigyti projektavimo paslaugas reikalingos papildomos laiko sąnaudos vertintinos kaip projekto įgyvendinimo grafiko vykdymą neigiamai veikiantis veiksnys. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnys pasireiškia tiek investavimo, tiek reinvestavimo laikotarpiu, priklausomai nuo to, kada atsiranda poreikis atlikti projektavimo paslaugų pirkimą. Rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidas: sustabdžius rangos darbus dėl projektavimo netikslumų ar perprojektavimo poreikio statybvietėje fiksuojamos prastovos. Riziką 1.1 ir 1.2 punktuose aprašytais atvejais rekomenduojama prisiimti viešojo sektoriaus subjektui, o 1.3 atveju – privačiam subjektui. B. Jei techninis projektas PP įgyvendinti nėra rengiamas, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

1.7.	Netikslus mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI) veiklų planas	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Planavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai MTEPI projektuose veiklų planas yra netikslus, nepakankamai detalus, jame nėra numatytos visos reikalingos veiklos, nėra aiškos orientacijos į rezultatą, įvykdyti veiklas neskiriama pakankamai laiko ir pan. Tai sąlygoja situaciją, kai vykdant MTEPI veiklas nukrypsta nuo suplanuoto veiklų grafiko, biudžeto bei rezultatų, t.y. neužtikrinama planuota kokybė. Veiksnys pasireiškia projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu ir įtakoja investicijų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia, kad projekto įgyvendinimo laikotarpiu taps būtina užtikrinti papildomą finansavimą projektui arba suplanuotas projekto biudžetas nebus panaudotas. IP, kurie įgyvendinami VPSP būdu, rizikos veiksnį rekomenduojama priskirti privačiam subjektui, atrankos metu jį įpareigojant sudaryti MTEPI veiklų planą. B. Rizikos veiksnys nėra vertinamas projektuose, kurių apimtyje nėra vykdoma MTEPI veikla.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.8.	Projekto veiklos vėluoja dėl patentavimo veiklos	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Planavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai MTEPI projektuose veiklų planas yra netikslus, jame nėra numatytas laikas, reikalingas atlikti patentavimo veiklas, arba patentavimui skirtas laikas yra nepakankamas, arba jo vykdymo laikotarpis pasirinktas netinkamai. Tai sąlygoja situaciją, kai įgyvendinant MTEPI veiklas pagal planą, nebus pasiekti projekto tikslai arba jie bus pasiekti mažesne apimtimi ir/ar neatitiks nustatytos kokybės. Veiksnys pasireiškia projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu ir įtakoja investicijų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia, kad jei PP įgyvendinimo laikotarpiu būtina užtikrinti papildomą finansavimą PP arba suplanuotas PP biudžetas nebus panaudotas. Projektuose, kurie įgyvendinami VPSP būdu, rizikos veiksnį rekomenduojama priskirti privačiam subjektui, atrankos metu jį įpareigojant sudaryti MTEPI veiklų planą. B. Rizikos veiksnys nėra vertinamas projektuose, kurių apimtyje nėra vykdoma MTEPI veikla. Taip pat rizikos veiksnys nėra vertinamas MTEPI projektuose, kurių apimtyje nėra numatytos patentavimo veiklos.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.9.	Projektavimo paslaugų kaina nukrypsta nuo planuotos	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Rizika pasireiškia bet kuriai sandorio šaliai užsakant projektavimo paslaugas arba kartu su rizikos veiksniais, aprašytais 1.1-1.3 punktuose, todėl rizikos veiksnio poveikis turi būti vertinamas kompleksškai: 1.1-1.3 punktuose identifikuota projektavimo paslaugų kaina dėl įvairių priežasčių gali nukrypti nuo planuotos.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1	Jeif riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija

					Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas projektavimo paslaugoms, kurias privalo atlyginti ta pusė, kuri prisiėmė riziką už rizikos veiksnį, numatytus 1.1-1.3 punktuose, o esant situacijai, kai projekto įgyvendinimo metu projektavimo paslaugos tik užsakomos – šias paslaugas užsakančioji šalis. B. Jei projekto apimtyje projektavimo paslaugos nėra įsigyjamoms, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	„Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.10.	Projektavimo paslaugų trukmė nukrypsta nuo planuotos	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Rizika pasireiškia bet kuriai sandomio šaliai užsakant projektavimo paslaugas arba kartu su rizikos veiksniais, aprašytais 1.1-1.3 punktuose, todėl rizikos veiksnio poveikis turi būti vertinamas kompleksiskai: 1.1-1.3 punktuose identifikuota projektavimo paslaugų trukmė dėl įvairių priežasčių gali nukrypti nuo planuotos. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnys pasireiškia tiek investavimo, tiek reinvestavimo laikotarpiu, priklausomai nuo to, kada atsiranda poreikis užsakyti projektavimo paslaugas. Rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidas rangos darbams: užsitęsęs projektavimo paslaugų teikimui, negali prasidėti rangos darbai, gali pasireikšti rangos darbų sezoniškumo įtaka, todėl gali būti fiksuojamos prastovos, mokami delspinigiai. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas projektavimo paslaugoms, kurias privalo atlyginti ta pusė, kuri prisiėmė riziką už rizikos veiksnį, numatytus 1.1-1.3 punktuose, o esant situacijai, kai projekto įgyvendinimo metu projektavimo paslaugos tik užsakomos – šias paslaugas užsakančioji šalis. B. Jei techninis projektas projekto apimtyje nėra nei rengiamas, nei tikslinamas, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.11.	Privatus subjektas atrankos metu nepasiūlė patikslinti viešojo sektoriaus subjekto nustatytų	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai pradėjus projektavimo veiklą paaiškėja, jog viešojo sektoriaus subjekto nustatyti reikalavimai infrastruktūrai negali būti realizuoti praktikoje, nes jie nėra suderinami su teisės aktuose nustatytais reikalavimais (pvz. statybos techniniais reglamentais,	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas,

	netikslų reikalavimų infrastruktūrai				higienos normomis ir pan.) arba nėra galimybės įgyvendinti visų viešojo sektoriaus subjekto nustatytų reikalavimų dėl jų tarpusavio nesuderinamumo. Tuo atveju, kai viešojo sektoriaus subjekto nustatyti reikalavimai privačiam subjektui tampa žinomi atrankos metu, tačiau privatus subjektas, turėdamas galimybę jų tinkamai neįvertinti, nepateikia pasiūlymo juos atitinkamai patikslinti, abi šalys galimu rizikos veiksnio pasireiškimo poveikiu dalijasi lygiomis dalimis. Veiksny pasireiškia investavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnys pasireiškia investavimo laikotarpiu, kadangi rengiant ir/arba atitinkamai tikslinant techninį projektą, realizuojami viešojo sektoriaus subjekto nustatyti reikalavimai infrastruktūrai. Pasireiškus rizikos veiksnui, keičiasi projektavimo apimtis, todėl išauga projektavimo paslaugų kaina, atsiranda poreikis pratęsti projektavimo paslaugų trukmę. B. Jei atrankos metu privačiam subjektui nebuvo sudaryta galimybė teikti pasiūlymus patikslinti viešojo sektoriaus subjektui nustatytus reikalavimus infrastruktūrai, riziką prisiima išimtinai viešojo sektoriaus subjektas.	lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.12.	Privatus subjektas atrankos metu pasiūlė patikslinti netikslus viešojo sektoriaus subjekto nustatytus reikalavimus infrastruktūrai	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai privataus subjekto atrankos metu jis pasiūlė patikslinti viešojo sektoriaus subjektui nustatytus reikalavimus infrastruktūrai, kuriuos įvertina kaip netikslus ar potencialiai nerealizuotinus praktiškai įgyvendinant projektą. Tuo atveju privatus subjektas prisiima atsakomybę už viešojo sektoriaus subjektui nustatytų reikalavimų pakeitimą, todėl vertinama, kad už rizikos veiksnio valdymą atsakingu tampa privatus subjektas. Veiksny pasireiškia investavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnys pasireiškia investavimo laikotarpiu, kadangi rengiant ir/arba atitinkamai tikslinant techninį projektą, realizuojami viešojo sektoriaus subjekto nustatyti ir privataus subjekto pasiūlyti pakeisti reikalavimai infrastruktūrai. Pasireiškus rizikos veiksnui, keičiasi projektavimo apimtis, todėl išauga projektavimo paslaugų kaina, atsiranda poreikis pratęsti projektavimo paslaugų trukmę. B. Jei atrankos metu privačiam subjektui nebuvo sudaryta galimybė teikti pasiūlymus patikslinti viešojo sektoriaus subjektui nustatytus reikalavimus infrastruktūrai, riziką prisiima išimtinai viešojo sektoriaus subjektas. Taip pat, jeigu atrankos metu viešojo sektoriaus subjektas pateikė siūlymus patikslinti jo nustatytus reikalavimus, tačiau privatus subjektas jų nepatikslino, riziką prisiima privatus subjektas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.13.	VS privataus subjekto atrankos metu	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus	Per pasirengimo	Planavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai atrankos metu viešojo sektoriaus subjektas	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui,	Informacija apie

	neatskleidė žemės sklypo (-ų) valdymo, naudojimo ir disponavimo apribojimų		subjektui (VS)	investuoti laikotarpį	neatskleidžia informacijos apie projektui įgyvendinti reikalingo žemės sklypo daiktinių teisių (valdymo, naudojimo ir disponavimo) apribojimus. Privatus subjektas teikia pasiūlymą vertindamas tik tą informaciją, kurią viešojo sektoriaus subjektas jam atskleidė atrankos metu, todėl pradėjus įgyvendinti projektą ir paaiškėjus žemės sklypo daiktinių teisių apribojimams, galima situacija, kad privatus subjektas neturi galimybės įgyvendinti projekto pagal paties sudarytą, viešojo sektoriaus subjekto pristatytą ir suderintą projekto įgyvendinimo planą. Veiksny pasireiškia pasirengimo investuoti laikotarpiu ir įtakoja projekto valdymo išlaidas. Rizikos veiksnys pasireiškia viešojo sektoriaus ir privačiam subjektams sudarant žemės sklypo valdymo, naudojimo ir/arba disponavimo sutartį arba kreipiantis dėl projektavimo sąlygų sąvado išdavimo arba statybos leidimo išdavimo. Tokiu atveju privatus subjektas privalo perorganizuoti veiklą pagal pasikeitusias projekto įgyvendinimo aplinkybes, t.y. patirti neplanuotas projekto valdymo išlaidas. Kadangi viešojo sektoriaus subjektas, turėdamas teises į žemės sklypą, turėjo pranašumą prieš privatų subjektą, rizikos veiksnio pasireiškimo poveikį prisiima viešojo sektoriaus subjektas. B. Jei žemės sklypas nėra naudojamas projektui įgyvendinti, rizikos vertinamas kaip neaktualus.	kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
1.14.	VS privataus subjekto atrankos metu atskleidė žemės sklypo (-ų) valdymo, naudojimo ir disponavimo apribojimus	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per pasirengimo investuoti laikotarpį	Planavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai projektui įgyvendinti reikalingam žemės sklypui yra nustatyti daiktinių teisių (valdymo, naudojimo ir disponavimo) apribojimai. Nors privatus subjektas teikia pasiūlymą vertindamas informaciją, kurią viešojo sektoriaus subjektas jam atskleidė atrankos metu, galima situacija, kad privatus subjektas sudarė projekto įgyvendinimo planą neatsižvelgdamas į žemės sklypui nustatytus daiktinių teisių apribojimus ir šį projekto įgyvendinimo planą suderino su viešojo sektoriaus subjektu. Veiksny pasireiškia pasirengimo investuoti laikotarpiu ir įtakoja projekto valdymo išlaidas. Rizikos veiksnys pasireiškia viešojo sektoriaus ir privačiam subjektams sudarant žemės sklypo valdymo, naudojimo ir/arba disponavimo sutartį arba kreipiantis dėl projektavimo sąlygų sąvado išdavimo arba statybos leidimo išdavimo. Tokiu atveju privatus subjektas privalo perorganizuoti veiklą pagal pasikeitusias projekto įgyvendinimo aplinkybes, t.y. patirti neplanuotas projekto valdymo išlaidas. Kadangi viešojo sektoriaus subjektas, atskleisdamas informaciją apie žemės sklypo daiktinių teisių apribojimus, sudarė sąlygas privačiam subjektui parengti projekto įgyvendinimo planą į juos atsižvelgiant įgyvendinti projektą, rizikos veiksnio pasireiškimo poveikį prisiima privatus subjektas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					B. Jei žemės sklypas nėra naudojamas projektui įgyvendinti, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.		
1.15.	Privataus subjekto atrankos metu buvo susitarta dėl specialiųjų žemės sklypo naudojimo sąlygų nustatymo/pakeitimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per pasirengimo investuoti laikotarpį	Planavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai siekiant įgyvendinti projektą yra reikalinga nustatyti ir/arba pakeisti specialiąsias žemės sklypo naudojimo sąlygas. Veiksnys pasireiškia pasirengimo investuoti laikotarpiu ir įtakoja projekto valdymo išlaidas. Konkretų susitarimą dėl specialiųjų žemės sklypo naudojimo sąlygų šalys gali pasiekti privataus subjekto atrankos metu, tačiau privačiam subjektui įgyvendinant susitarimus galimi nukrypimai nuo planuoto grafiko ir veikloms įgyvendinti skirtu biudžeto. Kadangi dėl reikalingų pakeitimų buvo susitarta iš anksto, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą perduodama privačiam subjektui. B. Jei specialiosios žemės sklypo naudojimo sąlygos projekto apimtyje nėra keistinos, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.16.	Privataus subjekto atrankos metu nebuvo susitarta dėl specialiųjų žemės sklypo naudojimo sąlygų nustatymo/pakeitimo	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per pasirengimo investuoti laikotarpį	Planavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai pradėjus įgyvendinti projektą paaiškėjo aplinkybės, dėl kurių tapo būtina pakeisti specialiąsias žemės sklypo naudojimo sąlygas. Veiksnys pasireiškia pasirengimo investuoti laikotarpiu ir įtakoja projekto valdymo išlaidas. Kadangi nustatyti specialiąsias žemės sklypo naudojimo sąlygas išimtinę teisę turi viešojo sektoriaus subjektas, šio rizikos veiksnio poveikio valdymas yra jo atsakomybė. Nustačius ar pakeitus specialiąsias žemės sklypo naudojimo sąlygas gali tapti būtina pakeisti planuotus projektinius sprendinius, todėl privatus subjektas patirs neplanuotus projektavimo paslaugų išlaidas, kurias viešojo sektoriaus subjektas privalės atlyginti. B. Jei specialiosios žemės sklypo naudojimo sąlygos projekto apimtyje nėra keistinos, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
1.17.	Paaiškėja iš anksto nežinomi apribojimai dėl kultūros paveldo apsaugos reikalavimų	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per projektavimo paslaugų teikimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kad išduodant projektavimo sąlygų sąvadą ir/arba statybų leidimą paaiškėja, jog statybos objekte reikalinga atlikti iš anksto neplanuotus archeologinius tyrinėjimus, apsaugoti archeologinius radinius ir/arba iš esmės pakeisti projektinius sprendinius, kad šie užtikrintų kuriamos/rekonstruojamos infrastruktūros atitikimą kultūros paveldo apsaugai taikomus apribojimus. Kadangi kultūros paveldo apsauga yra viešojo sektoriaus subjekto atsakomybė, rizikos veiksnio poveikio rizika jam ir perduodama. Veiksnys pasireiškia projektavimo paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Projektavimo išlaidos dėl šio rizikos veiksnio pasireišimo gali išaugti,	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

					kadangi: 1) Gali pasikeisti planuota projektavimo paslaugų trukmė dėl archeologinių tyrimų ir/ar archeologinių radinių apsaugos veiklų vykdymo; 2) Gali būti reikalingi esminiai pakeitimai atrankos metu pasiūlytuose projektavimo sprendiniuose; 3) Gali pasikeisti projektavimo darbų apimtis; 4) Gali atsirasti būtinybė į projektuotojų komandą pasitelkti papildomus specialistus (pvz. archeologus, istorikus ir pan.). Aukščiau išvardyti atvejai vadinami kompensavimo įvykiais, kuriems pasireiškus papildomai susidarantis projektavimo išlaidas atlygina viešojo sektoriaus subjektas. B. Jei techninis projektas yra parengtas ir pagal jį išduotas statybų leidimas, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.		
1.18.	Neįvertinami iš anksto žinomi kultūros paveldo apsaugos reikalavimai	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per projektavimo paslaugų teikimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kad privataus subjekto atrankos metu viešojo sektoriaus subjektas pristatė jam žinomus kultūros paveldo apribojimus, į kuriuos privatus subjektas privalėjo atsižvelgti projektuodamas infrastruktūrą. Nepriklausomai nuo priežasčių, privatus subjektas gali neadekvačiai įvertinti kultūros paveldo apsaugos reikalavimus. Veiksny pasireiškia projektavimo paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Bet kokie projektavimo išlaidų padidėjimai dėl rizikos veiksnio pasireiškimo vertinami kaip privataus subjekto rizika. Galima įtaka projektavimo paslaugoms atitinka nurodytą 1.16 punkte. B. Jei techninis projektas yra parengtas ir pagal jį išduotas statybų leidimas, taip pat jeigu statybos objektui nėra nustatyti kultūros paveldo objektams būdingi apsaugos reikalavimai, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.19.	Projektavimo paslaugų teikimo metu paaiškėja viešojo sektoriaus subjekto parengtų poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos dokumentų netikslumai/trūkumai	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Rizikos veiksnys pasireiškia esant situacijai, kai viešojo sektoriaus subjektas yra atlikęs poveikio aplinkai vertinimo procedūras, pagal kurias privatus subjektas pradeda rengti statinio techninį projektą. Projektavimo metu paaiškėjus aplinkybėms, kad parengtuose poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose yra netikslumų ar trūkumų, viešojo sektoriaus subjektas privalo prisiimti riziką. Veiksny pasireiškia investavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidų finansinį srautą – išlaidas projektavimo paslaugoms – todėl rizikos pasireiškimas finansiniams srautams vertintinas per visą investavimo laikotarpį. Jei projekte suplanuojamos reinvesticijos, vertinama, kad reinvesticijoms pasirengti privatus subjektas turės pakankamai laiko,	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

					todėl turės galimybę reinvestavimui reikalingą techninį projektą parengti savo rizika, todėl reinvestavimo laikotarpiu rizikos veiksnio įtaka finansiniams srautams nėra vertinama. B. Jei poveikio aplinkai vertinimas ar atranka nėra atliekama, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.		
1.20.	Projektavimo paslaugų teikimo metu paaiškėja privataus sektoriaus parengtų poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos dokumentų netikslumai/trūkumai	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Rizikos veiksnys pasireiškia esant situacijai, kai privatus subjektas yra atlikęs poveikio aplinkai vertinimo procedūras, pagal kurias pradeda rengti statinio techninį projektą. Projektavimo metu paaiškėjus aplinkybėms, kad parengtuose poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose yra netikslumų ar trūkumų, privatus subjektas privalo priimti riziką. Veiksnys pasireiškia investavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidų finansinį srautą – išlaidas projektavimo paslaugoms – todėl rizikos pasireiškimas finansiniams srautams vertintinas per visą investavimo laikotarpį. Jei projekte suplanuojamos reinvesticijos, vertinama, kad reinvesticijoms pasirengti privatus subjektas turės pakankamai laiko, todėl turės galimybę reinvestavimui reikalingą techninį projektą parengti savo rizika, todėl reinvestavimo laikotarpiu rizikos veiksnio įtaka finansiniams srautams nėra vertinama. B. Jei poveikio aplinkai vertinimas ar atranka nėra atliekama, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.21.	Projektavimui reikalingi dokumentai, kurių prieinamumą įpareigotas užtikrinti viešojo sektoriaus subjektas, nėra prieinami per nustatytą terminą	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Privatus subjektas projektavimo paslaugų teikimo trukmę ir planą sudaro darydamas prielaidą, kad viešojo sektoriaus subjektas visus reikalingus duomenis suteiks per sutartą terminą pateikus oficialų paklausimą, kurio forma nustatoma VPSP sutartyje. Viešojo sektoriaus subjektui vėluojant pateikti reikalingus dokumentus privačiam subjektui, galimi nukrypimai nuo sudaryto projektavimo plano, kas gali turėti įtakos visai projekto įgyvendinimo trukmei ir kokybei. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas įtakoja investicijų išlaidų finansinį srautą – išlaidas projektavimo paslaugoms – todėl rizikos pasireiškimas finansiniams srautams vertintinas per investavimo ir reinvestavimo laikotarpius. B. Jei projektavimui nėra reikalinga gauti dokumentų iš viešojo sektoriaus subjekto arba jei viešojo sektoriaus subjektas pateikia parengtą techninį projektą, kuriais įpareigoja privatų subjektą vadovautis, rizikos veiksnys vertinamas kaip neaktualus.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
1.22.	Pasireiškia	Taip / Ne	Dalinamasi	Per	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika.	Jei rizikos veiksnys	Jei riziką

	nenugalimos jėgos aplinkybės projektavimo (planavimo) metu			projektavimo paslaugų teikimo laikotarpį	Nepriklausomai nuo to, ar įgyvendinant projektą numatytas projektavimas ar ne, nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimas gali lemti projekto įgyvendinimo veiklų sutrikdymą ar nutraukimą. Veiksny pasireiškia projektavimo metu ir įtakoja projektavimo paslaugų išlaidas. Vertinama, kad nenugalimos jėgos poveikį, nuo kurio gali būti apsidrausta, prisiima ta šalis, kuri atsakinga už draudimo apsaugos įsigijimą. Nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimo poveikį, kurio neapima draudimo apsaugos, abi šalys pasidalija lygiomis dalimis.	būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
1.23.	Viešojo sektoriaus subjektas projektavimo etape pakeičia nustatytus reikalavimus infrastruktūrai (įskaitant neesminius pakeitimus)	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai viešojo sektoriaus subjektas projektavimo etape nurodo privačiam subjektui kitus reikalavimus infrastruktūrai, nei tie, pagal kuriuos privatus subjektas rengė ir teikė pasiūlymą, įskaitant finansinį veiklos modelį, bei kurių pagrindu yra sudaryta VPSP sutartis. Kadangi viešojo sektoriaus subjektas yra pagrindinis infrastruktūros „užsakovas“, jis turi viršenybę prieš privatų subjektą keisti atitinkamus reikalavimus bet kuriuo projekto įgyvendinimo etapo metu. Tačiau bet koks pakeitimas reiškia, kad viešojo sektoriaus subjektas prisiima nustatytų reikalavimų infrastruktūrai pakeitimo rizikos veiksnio poveikį. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas projektavimo paslaugoms, kurias, nepriklausomai nuo paslaugas užsakiusio subjekto, privalo atlyginti viešojo sektoriaus subjektas. Kadangi VPSP sandoriuose reinvesticijos planuojamos iš anksto, o reikalavimus infrastruktūrai viešojo sektoriaus subjektas gali pakeisti bet kuriuo metu, vertinama, kad rizikos veiksnio poveikis turi įtakos ir reinvestavimui atlikti reikalingų projektavimo paslaugų įsigijimui. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų infrastruktūrai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

1.24.	Vėluojama išduoti projektavimui pradėti reikalingus dokumentus, nors jiems gauti yra pateikti visi nustatytus reikalavimus atitinkantys dokumentai (ginčo dėl dokumentų turinio nėra)	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima situacija, kai privatus subjektas, siekdamas pradėti projektavimą, pateikia prašymą išduoti projektavimo sąlygų sąvadą ir/arba kitus reikalingus dokumentus, kurie yra pateikti pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus, tačiau viešojo sektoriaus subjektas pagal gautą prašymą vėluoja išduoti prašomus dokumentus. Kadangi rangos darbų reguliavimas yra viešojo sektoriaus subjekto funkcija, atsakomybę už šio rizikos veiksnio poveikį jis ir prisiima. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas gali įtakoti projektavimo trukmę bei projektavimui suplanuotas išlaidas, kurias nepriklausomai nuo paslaugas užsakiusio subjekto, privalo atlyginti viešojo sektoriaus subjektas. Kadangi VPSP sandoriuose reinvesticijos planuojamos iš anksto numatant pagrįstą laiką projektavimui pradėti, vertinama, kad rizikos veiksnio poveikis turi įtakos ir reinvestavimui atlikti reikalingoms projektavimo išlaidoms. B. Jei atsakomybę už statinio techninio projekto parengimą prisiima viešojo sektoriaus subjektas, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
1.25.	Kyla ginčai dėl projektavimui reikalingų dokumentų kokybės bei turinio	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Projektavimo kokybės rizika. A. Galima ginčo situacija, kai ginčo objektas – projektavimui reikalingų dokumentų (pvz. projektavimo sąlygų sąvado; statinio tyrimų dokumentų; statinio techninio projekto; prisijungimo sąlygų; specialiųjų architektūros reikalavimų; specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų; specialiųjų paveldosaugos reikalavimų; statytojo (užsakovo) rangovui perduodamų statybos produktų dokumentų; kt.) turinys ir kokybė. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja išlaidas projektavimo paslaugoms. Rizikos veiksnio pasireiškimas gali įtakoti projektavimo trukmę bei projektavimui suplanuotas išlaidas, kurias lygiomis dalimis privalo atlyginti abi VPSP sandorio šalys. Kadangi VPSP sandoriuose reinvesticijos planuojamos iš anksto numatant pagrįstą laiką projektavimui pradėti, vertinama, kad rizikos veiksnio poveikis turi įtakos ir reinvestavimui atlikti reikalingoms projektavimo išlaidoms. B. Jei statinio techninis projektas projekto apimtyje nėra rengiamas, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

2.	Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Rangos darbų vykdymas yra rinkoje teikiama paslauga, kurios teikėjai dažniausiai atveju yra privataus subjekto atstovai. Bendrąja prasme VPSP sandoriuose rangos darbų vykdymo rizika, nepriklausomai nuo rangos darbų vykdymo būdo (pagal rangos darbų sutartį ar rangos būdu), perduodama privačiam subjektui, kaip turinčiam daugiau patirties ir gebėjimų vykdyti šiuos darbus. Visgi, siekiant efektyvaus abiejų sandorio šalių įsitraukimo ir atsižvelgiant į galimas praktines situacijas, dalis rizikos veiksmų priskirtini Viešojo sektoriaus subjektui (žr. žemiau). Rangos darbų (įskaitant paslėptus darbus) kokybė vertinant rizikos veiksmus suvokiama ne tik kaip nukrypimas nuo standartų, normatyvinių statybos techninių dokumentų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto rangos darbų grafiko bei biudžeto. Kai projekte nėra numatoma vykdyti rangos darbus, rizika ir jos veiksniai nėra vertinami.		
2.1.	Sukeliama žala aplinkai dėl viešojo sektoriaus subjekto nekilnojamo turto būklės iki jo perdavimo privačiam subjektui	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai investicijų objektas yra nekilnojamas turtas, kurį, įsigaliojus VPSP sandoriui, viešojo sektoriaus subjektas nustatytomis sąlygomis perduos privačiam subjektui, kad pastarasis atliktų rangos darbus. Nepriklausomai nuo to, kiek trunka privataus subjekto atrankos procesas ir kokia yra perduodamo turto būklė, iki turto perdavimo privataus subjekto juridinio fakto rizikos veiksmo pasireiškimo poveikis priskiriamas viešojo sektoriaus subjektui. Kai nekilnojamas turtas yra avarinės būklės ar netinkamas naudoti, gali būti sukurta žala aplinkai: nekilnojamas turtas gali sugriūti, į aplinką gali patekti jų užteršiančios medžiagos ir pan. Veiksny pasireiškia investavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksmo pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą, kadangi jei būtų sukurta žala aplinkai, pirmiausiai reiktų likviduoti žalos aplinkai padarinius ir tik tuomet vykdyti suplanuotus rangos darbus. Rangos darbų išlaidų pasikeitimą turėtų kompensuoti viešojo sektoriaus subjektas. Rizikos veiksmo pasireiškimas reinvesticijoms nėra vertinamas, kadangi turtas perduodamas PS iki investicijų pradžios. B. Jei projekte nėra planuojama perduoti viešojo sektoriaus subjektui priklausantį nekilnojamąjį turtą, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
2.2.	Sukeliama žala aplinkai atliekant rangos darbus nekilnojamo turto objekte, kai jis perduotas privačiam subjektui	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai investicijų objektas yra nekilnojamas turtas, kurį, įsigaliojus VPSP sandoriui, viešojo sektoriaus subjektas nustatytomis sąlygomis perduos privačiam subjektui, kad pastarasis atliktų rangos darbus. Žala aplinkai gali būti sukurta atliekant rangos darbus: nekilnojamas turtas gali sugriūti, į aplinką gali patekti jų užteršiančios medžiagos ir pan. Nuo nekilnojamo turto perdavimo privačiam subjektui momento, rizikos veiksmo poveikis, pasireiškiantis	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					sukelta žala aplinkai, yra privataus subjekto atsakomybė. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą, kadangi jei būtų sukurta žala aplinkai, rangos darbų sąmata išaugtų patirtų žalos aplinkai likvidavimo darbų išlaidų dydžiu. Rizikos veiksnio pasireiškimas tikėtinas ir reinvesticijų metu, kadangi reinvesticijos paprastai atliekamos naudojant artimas technologijas kaip ir investicijų metu, todėl galimas panašus tikėtinas žalingas poveikis aplinkai. B. Jei projekte nėra atliekami rangos darbai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
2.3.	Sukeliama žala aplinkai, atliekant naujo nekilnojamojo turto rangos darbus	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai VPSP objektas yra naujo nekilnojamojo turto sukūrimas. Žala aplinkai gali būti sukurta atliekant naujo turto rangos darbus: į aplinką gali patekti neleistina ją užteršiančių medžiagų koncentracija, gali būti panaudotos neleistinos aplinkai pavojingos medžiagos ir pan. Nuo VPSP sutarties pasirašymo, kurios objektas yra naujo nekilnojamojo turto sukūrimas, atsakomybė už žalą aplinkai priskiriama privačiam subjektui. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą, kadangi jei būtų sukurta žala aplinkai, rangos darbų augimo sąmata išaugtų žalos aplinkai likvidavimo darbų išlaidomis. Rizikos veiksnio pasireiškimas tikėtinas ir reinvesticijų metu, kadangi reinvesticijos paprastai atliekamos naudojant artimas technologijas kaip ir investicijų metu, todėl galimas panašus tikėtinas žalingas poveikis aplinkai. B. Jei projekte nėra planuojama kurti naują nekilnojamąjį turtą, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.4.	Privatus subjektas neužtikrina rangos darbų kokybės dėl informacijos apie objekto būklę neprieinamumo	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai VPSP objektas yra investicijos į esamą ilgalaikį turtą, kuriuo disponuoja viešojo sektoriaus subjektas. Tiksliai įvertinti rangos darbų sąmatą įmanoma tik turint objektyvią, nešališką, išsamią informaciją apie esamą ilgalaikio turto būklę. Viešojo sektoriaus subjektui rekomenduojama užtikrinti informacijos apie tokio ilgalaikio turto būklę prieinamumą visiems atrankos dalyviams, o ja nedisponuojant – sudaryti sąlygas privačiam subjektui pačiam įvertinti perduodamo ilgalaikio turto būklę. Nesudarius sąlygų privačiam subjektui įvertinti ir įsitikinti ilgalaikio turto būkle, rizikos veiksnio poveikis priskiriamas viešojo sektoriaus subjektui. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą,	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

					kadangi privatus subjektas rangos darbų sąmatą sudarė ir pasiūlė kainą disponuodamas informacija, kurią viešojo sektoriaus subjektas jam pateikė. Nesant pakankamai informacijos, neturint galimybės įsitikinti jos teisingumu vietoje, galima situacija, kai VPSP sutartyje užfiksuota rangos darbų kaina nėra pakankama rangos darbams atlikti. Rizikos veiksnio pasireiškimas tikėtinas ir reinvesticijų metu, kadangi reinvesticijų sąmatą paprastai lemia pradinių investicijų suma. B. Jei projekte nėra planuojama perduoti viešojo sektoriaus subjektui priklausantį ilgalaikį turtą, rizikos veiksnys nėra vertinamas. Taip pat rizikos veiksnys nėra vertinamas jeigu investavimo objektas yra nauja statyba.		
2.5.	Privatus subjektas neužtikrina rangos darbų kokybės disponuodamas visa informacija apie perduodamo objekto būklę	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai VPSP objektas yra ilgalaikis turtas, kurį, įsigaliojus VPSP sandoriui, viešojo sektoriaus subjektas nustatytomis sąlygomis perduos privačiam subjektui, kad pastarasis atliktų rangos darbus. Viešojo sektoriaus subjektui sudarius sąlygas privačiam subjektui įvertinti perduodamo turto būklę ir/arba suteikus jam visą informaciją apie perduodamo ilgalaikio turto būklę, privatus subjektas tampa atsakingu už informacijos apie perduodamo turto būklę surinkimą ir įvertinimą. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą, kadangi privatus subjektas rangos darbų sąmatą sudarė neįvertinęs arba nekorektiškai įvertinęs informaciją apie perduodamo ilgalaikio turto būklę. Rizikos veiksnio pasireiškimas tikėtinas ir reinvesticijų metu, kadangi reinvesticijų sąmatą paprastai lemia pradinių investicijų suma. B. Jei projekte nėra planuojama perduoti viešojo sektoriaus subjektui priklausantį nekilnojamąjį turtą, rizikos veiksnys nėra vertinamas. Taip pat rizikos veiksnys nėra vertinamas jeigu investavimo objektas yra nauja statyba.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.6.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl nepalankių oro sąlygų	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai dėl nepalankių oro sąlygų rangos darbų vykdymas negali vykti pagal planą, gali atsirasti būtinybė naudoti papildomas priemones rangos darbams vykdyti. Nepriklausomai nuo to, kiek trunka nepalankios oro sąlygos, jei nėra nenugalimos jėgos pasireiškimo požymių, rizikos veiksnio poveikį prisiima privatus subjektas. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą, kadangi dėl oro sąlygų rangos darbai gali užtrukti ilgiau nei planuota, taip pat atsiradus papildomam rangos darbų poreikiui gali neplanuotai padidėti rangos darbų sąmata.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					Kadangi tiek investicijos, tiek reinvesticijos planuojamos per panašų laikotarpį, vertinama, kad rizikos poveikis vertintinas tiek investicijų, tiek reinvesticijų laikotarpiu. B. Jei projekte planuojami rangos darbai trunka 6 mėnesius ir trumpiau, sezoniškumo ir oro sąlygų pasikeitimo tikimybė nėra ženkli, todėl rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
2.7.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl infliacijos, kurios faktinis dydis neatitinka naudoto finansiniame veiklos modelyje	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai atrankos sąlygose yra nurodyta rangos darbų kainą siūlyti įvertinus fiksuotą viešojo sektoriaus subjekto nustatyto dydžio infliacijos normą. Kadangi šį įpareigojimą nustatė viešojo sektoriaus subjektas turintis pranašumą prieš privatų subjektą nustatyti reikalavimus finansinio modelio sudarymui, atsakomybę už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat prisiima viešojo sektoriaus subjektas. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą, kadangi faktinė infliacija gali būti nelygi finansiniame veiklos modelyje naudotam infliacijos dydžiui. Kadangi finansiniame veiklos modelyje suplanuojamos ir investicijos, ir reinvesticijos, vertinama, kad rizikos poveikis vertintinas abiem suplanuotoms statybos darbų sąmatoms. B. Jei projekte planuojami rangos darbai trunka 6 mėnesius arba trumpiau, infliacijos įtaka nėra reikšminga, todėl rizikos veiksnys nėra vertinamas. Rizikos veiksnys nėra vertinamas ir tuo atveju, jeigu privatus subjekto atrankos metu viešojo sektoriaus subjektas nenustato, kokia infliacija turėtų būti vertinama sudarant finansinį veiklos modelį.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
2.8.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių procesų organizavimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Galima situacija, kai nesilaikant technologinių procesų reikalavimų rangos darbų kokybė neatitinka reikalaujamos. Kadangi nustatyti reikalavimai privačiam subjektui buvo žinomi iš anksto, atsakomybę už rizikos veiksnio pasireiškimą privalo prisiimti privatus subjektas. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas rangos darbams, nukrypimą nuo rangos darbų grafiko. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.9.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl teisės aktais nustatytų kokybės reikalavimų pasikeitimo rangos darbų vykdymo metu	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai vykstant rangos darbams priimami nauji ar pakeičiami esami teisės aktai, kurie apibrėžia reikalavimus atliekamų rangos darbų kokybei. Jeigu šie teisės aktai keičiami ne viešojo sektoriaus subjekto iniciatyva ir atsakomybe, nė viena šalis neturi pranašumo įtakoti teisės aktų pasikeitimo. Tokiu atveju atsakomybę už rizikos veiksnio pasireiškimą privalo prisiimti abi šalys vienodai. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą

					B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.10.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų veiksnių: netinkamos personalo kvalifikacijos, kompetencijų, nepakankamo skaičiaus, neadekvataus darbo krūvio, darbo drausmės pažeidimų. Taip pat galima situacija, kai rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių, streiko, visuomenės iniciatyvinių grupių lobistinės veiklos ar kitokių pagrindų inicijuojamo darbų vykdymo sustabdymo, kuris negali būti vertinamas kaip išorinė nenugalimos jėgos aplinkybė. Be šių veiksnių, galima situacija, kai trečiųjų asmenų/darbuotojų įvykdyti tyčiniai ar netyčiniai veiksmai (vagystė, apgaudinėjimas, chuliganizmas, neatsargumas, kt.) turi reikšmingą poveikį rangos darbų kokybei. Jei atsakomybė už rangos darbų vykdymą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka privačiam subjektui. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.11.	Vykdančios rangos darbus sukelia žala gretimose teritorijose esančiam turtui	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai vykdančios rangos darbus statybvietėje dirbančių mechanizmų, žmonių ir/ar subrangovų veikla sukelia žalą gretimose teritorijose esančiam turtui, nepriklausomai nuo turto tipo (nekilnojajam ir kilnojamajam turtui). Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia rangos darbų išlaidų pasikeitimą, kadangi jei būtų sukurta žala gretimose teritorijose, rangos darbų sąmata išaugtų žalos turtui likvidavimo išlaidomis. Rizikos veiksnio pasireiškimas tikėtinas ir reinvesticijų metu, kadangi reinvesticijos paprastai atliekamos naudojant artimas technologijas kaip ir investicijų metu, todėl galimas panašus tikėtinas žalingas poveikis	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					gretimose teritorijose esančiam turtui. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
2.12.	Paaikškėja iš anksto nežinomi rangos darbų apribojimai dėl archeologinių ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimų	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kad išduodant statybų leidimą paaikškėja, jog statybos objekte reikalinga atlikti iš anksto neplanuotus archeologinius tyrinėjimus, apsaugoti archeologinius radinius ir/arba iš esmės kitaip organizuoti rangos darbų procesą, kad būtų užtikrinti kultūros paveldo apsaugos reikalavimai. Kadangi kultūros paveldo apsauga yra viešojo sektoriaus subjekto atsakomybė, rizikos veiksnio poveikio rizika jam ir perduodama. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rangos darbų išlaidos dėl šio rizikos veiksnio pasireiškimo gali išaugti, kadangi: 1) Gali pasikeisti planuota rangos darbų trukmė dėl archeologinių tyrimų ir/ar archeologinių radinių apsaugos veiklų vykdymo ar kitų kultūros paveldo apsaugos apribojimų; 2) Gali būti reikalingi esminiai pakeitimai atrankos metu pasiūlytam rangos darbų technologiniam sprendiniui; 3) Gali pasikeisti rangos darbų apimtis; 4) Gali atsirasti būtinybė į rangovo komandą pasitelkti papildomus specialistus (pvz. archeologus, istorikus ir pan.). Aukščiau išvardyti atvejai vadinami kompensavimo įvykiais, kuriems pasireiškus papildomai susidaranti rangos darbų išlaidas atlygina viešojo sektoriaus subjektas. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
2.13.	Viešojo sektoriaus subjektas rangos darbų vykdymo etape pakeičia reikalavimus rangos darbų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai viešojo sektoriaus subjektas pasibaigus projektavimo etapui nurodo privačiam subjektui kitus reikalavimus rangos darbams ir investavimo objektui, nei tie, pagal kuriuos privatus subjektas rengė ir teikė pasiūlymą, ir/arba įvykdė projektavimo ir kitas parengiamąsias veiklas, bei kurių pagrindu yra sudaryta VPSP sutartis. Kadangi viešojo sektoriaus subjektas yra pagrindinis infrastruktūros „užsakovas“, jis turi viršenybę prieš privatų subjektą atitinkamus reikalavimus keisti bet kuriuo projekto įgyvendinimo etapo metu. Tačiau bet koks pakeitimas reiškia, kad viešojo sektoriaus subjektas prisiima nustatytų reikalavimų infrastruktūrai pakeitimo rizikos veiksnio poveikį. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas rangos darbų išlaidas, kurias, nepriklausomai nuo paslaugas užsakiusio subjekto, privalo atlyginti viešojo sektoriaus subjektas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

					Kadangi VPSP sandoriuose reinvesticijos planuojamos iš anksto, o reikalavimus infrastruktūrai viešojo sektoriaus subjektas gali pakeisti bet kuriuo metu, vertinama, kad rizikos veiksnio poveikis turi įtakos ir reinvestavimo metu planuojamiems rangos darbams. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų rangos darbams, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
2.14.	Reikalavimai rangos darbų kokybei pakeičiami privataus subjekto iniciatyva ir/arba reikalavimu	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai privatus subjektas pasibaigus projektavimo etapui inicijuoja reikalavimų rangos darbų kokybei pakeitimą. Pavyzdžiui, privatus subjektas dėl rinkoje pabrangusių energijos išteklių gali pasiūlyti nustatyti aukštesnę energinio efektyvumo klasę statomam pastatui. Jei inicijuojami pakeitimai yra priimtini viešojo sektoriaus subjektui, neturintys neigiamos įtakos galutiniam viešojo sektoriaus subjekto siekiamam rezultatui, privatus subjektas prisiima nustatytų reikalavimų infrastruktūrai pakeitimo rizikos veiksnio poveikį. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas rangos darbų išlaidas, kurias privalo atlyginti privatus subjektas. Kadangi VPSP sandoriuose reinvesticijos planuojamos iš anksto, o reikalavimus infrastruktūrai viešojo sektoriaus subjektas gali pakeisti bet kuriuo metu, vertinama, kad rizikos veiksnio poveikis turi įtakos ir reinvestavimo metu planuojamiems rangos darbams. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.15.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių išteklių tinkamumo ir pakankamumo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių išteklių tinkamumo, pakankamumo ir kitų susijusių veiksnių. Jei atsakomybė už rangos darbų vykdymą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka jam. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.16.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl komunalinių paslaugų kainos bei kokybės	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl komunalinių paslaugų kainos, kokybės ir prieinamumo. Jei atsakomybė už rangos darbų vykdymą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka pastarajam. Vertinama, kad planuodamas rangos darbus, privatus subjektas privalo įvertinti komunalinių paslaugų teikimo prieinamumą bei išlaidas. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

2.17.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žaliavų, medžiagų ir mechanizmų prieinamumo ir kokybės	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl rangos darbams atlikti reikalingų žaliavų, medžiagų, mechanizmų savalaikio neprieinamumo ir kokybės. Jei atsakomybė už rangos darbų vykdymą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka privačiam subjektui. Vertinama, kad planuojamas rangos darbus, pastarasis privalo užtikrinti žaliavų, medžiagų ir mechanizmų prieinamumą bei numatyti reikalingas išlaidas. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.18.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl subrangovų veiksmų ar neveikimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai atlikti rangos darbus pasitelkiami subrangovai ir/ar subtiekejai, tačiau jie nesilaiko įsipareigojimų, neužtikrina reikalaujamos darbų kokybės ir pan. Jei atsakomybė už rangos darbų vykdymą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka jam. Vertinama, kad planuojamas rangos darbus, privatus subjektas privalo itin atsakingai pasirinkti subrangovus, numatyti reikalingas išlaidas. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami ir/arba jiems atlikti nėra pasitelkiami subrangovai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
2.19.	Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės rangos darbų vykdymo metu	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimas gali lemti rangos darbų kokybės sutrikdymą, rangos darbų proceso visišką ar dalinį nutraukimą. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. Vertinama, kad nenugalimos jėgos poveikį, nuo kurio gali būti apsidrausta, prisiima ta šalis, kuri atsakinga už draudimo apsaugos įsigijimą. Nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimo poveikį, kurio neapima draudimo apsaugos, abi šalys pasidalija lygiomis dalimis.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima

							privatus subjektas.
2.20.	Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl MTEPI veiklų plano	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai MTEPI projektuose veiklų planas yra netikslus, nepakankamai detalus, jame nėra numatytos visos reikalingos veiklos, nėra aiškos orientacijos į rezultatą, įvykdyti veiklas neskiriama pakankamai laiko ir pan. Tai sąlygoja situaciją, kai vykdančiam MTEPI veiklas nukrypsta nuo suplanuoto veiklų grafiko, biudžeto bei rezultatų, t.y. neužtikrinama planuota kokybė. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja rangos darbų išlaidas. B. Jei projekto apimtyje nėra suplanuotos MTEPI veiklos arba MTEPI veiklos nėra susietos su rangos darbais, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
3.	Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizika		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Paslaugas teikiantys subjektai gali būti tiek Viešieji, tiek Privatūs. VPSP sandoriuose sprendimą dėl paslaugas teikiančio subjekto dažnai nulemia teisiniai apribojimai (kai paslaugų teikimas yra išimtinai viešojo sektoriaus funkcija), rinkos nebuvimas (atitinkamos paslaugos rinkoje nėra teikiamos) arba paslaugų teikimo kaina (Privatus subjektas atitinkamas paslaugas teikia brangiau nei Viešojo sektoriaus subjektas). Paslaugų teikimo kokybė vertinant rizikos veiksnius suvokiama ne tik kaip nukrypimas nuo standartų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderintos teikiamų paslaugų apimties bei biudžeto. Dalis rizikos veiksnių gali būti priskirtini Viešojo sektoriaus subjektui ir dalis Privačiam subjektui (žr. žemiau).		
3.1.	Sukeliama žala aplinkai teikiant paslaugas, kai už paslaugų teikimą atsakingas privatus subjektas	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai, įsigaliojus VPSP sandoriui, paslaugas teikia privatus subjektas, ir šių paslaugų teikimo metu, naudojant priemones, įrangą ar žmogiškuosius išteklius, į aplinką patenka ją užteršiančios medžiagos dėl ko sukeliami žala. Jei privatus subjektas yra atsakingas už paslaugų teikimą, rizikos veiksnio poveikis, pasireiškiantis sukelta žala aplinkai, yra jo atsakomybė. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia veiklos išlaidų pasikeitimą, kadangi jei paslaugų teikimo metu būtų sukurta žala aplinkai, patiriamos veiklos išlaidos išaugtų žalos aplinkai likvidavimo darbų išlaidomis. B. Jei privatus subjektas nėra atsakingas už paslaugų teikimą, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
3.2.	Sukeliama žala aplinkai teikiant paslaugas, kai už paslaugų teikimą atsakingas viešojo	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai, įsigaliojus VPSP sandoriui, paslaugas teikia viešojo sektoriaus subjektas, ir šių paslaugų teikimo metu, naudojant priemones, įrangą ar žmogiškuosius išteklius, į aplinką patenka ją užteršiančios medžiagos dėl ko sukeliami žala. Jei viešojo sektoriaus subjektas yra atsakingas už paslaugų teikimą, rizikos veiksnio poveikis,	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje

	sektorius subjektas				pasireiškiantis sukelta žala aplinkai, yra jo atsakomybė. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia veiklos išlaidų pasikeitimą, kadangi jei paslaugų teikimo metu būtų sukelta žala aplinkai, patiriamos veiklos išlaidos išaugtų žalos aplinkai likvidavimo darbų išlaidomis. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra atsakingas už paslaugų teikimą, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
3.3.	Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl infliacijos, kurios faktinis dydis neatitinka naudoto finansiniame veiklos modelyje	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai privataus subjekto atrankos sąlygose yra nurodyta paslaugų teikimo kainą siūlyti įvertinus fiksuotą viešojo sektoriaus subjekto nustatyto dydžio infliacijos normą. Kadangi šį įpareigojimą nustatė viešojo sektoriaus subjektas, turintis pranašumą prieš privatų subjektą nustatyti reikalavimus finansinio modelio sudarymui, atsakomybę už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat prisiima viešojo sektoriaus subjektas. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia paslaugų teikimo išlaidų pasikeitimą. B. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu atrankos metu viešojo sektoriaus subjektas nenustato, kokia infliacija turėtų būti vertinama sudarant privataus subjekto finansinį veiklos modelį.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
3.4.	Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl subrangovų veiksmų ar neveikimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai teikti paslaugas pasitelkiami subrangovai ir/ar subtiekejai, tačiau jie nesilaiko įsipareigojimų, neužtikrina reikalaujamos paslaugų kokybės ir pan. Jei atsakomybė už paslaugų teikimą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka privačiam subjektui. Vertinama, kad planuodamas teikti paslaugas, privatus subjektas privalo itin atsakingai pasirinkti subrangovus, numatyti reikalingas išlaidas. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. B. Jei subrangovai teikti paslaugas nėra pasitelkiami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
3.5.	Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl technologinių procesų organizavimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai nesilaikant technologinių procesų reikalavimų paslaugų teikimo kokybė neatitinka reikalaujamos. Kadangi nustatyti reikalavimai privačiam subjektui buvo žinomi iš anksto, atsakomybę už rizikos veiksnio pasireiškimą privalo jis ir prisiimti. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas paslaugų teikimui, taip pat gali reikšti mažesnes nei planuotos išlaidos paslaugų teikimui, nukrypimą nuo paslaugų teikimo grafiko. B. Jei projekto apimtyje nenustatomi paslaugų kokybės reikalavimai,	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
3.6.	Viešojo sektoriaus subjektas paslaugų teikimo metu pakeičia nustatytus reikalavimus (įskaitant neesminius pakeitimus)	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai viešojo sektoriaus subjektas paslaugų teikimo etape nurodo privačiam subjektui kitus paslaugų kokybės reikalavimus, nei tie, pagal kuriuos privatus subjektas rengė ir teikė pasiūlymą, įskaitant finansinį veiklos modelį, bei kurių pagrindu yra sudaryta VPSP sutartis. Kadangi viešojo sektoriaus subjektas yra pagrindinis paslaugų „užsakovas“, jis turi viršenybę prieš privatų subjektą atitinkamus reikalavimus keisti bet kuriuo projekto įgyvendinimo etapo metu. Tačiau bet koks pakeitimas reiškia, kad viešojo sektoriaus subjektas prisiima nustatytų paslaugų kokybės reikalavimų pakeitimo rizikos veiksnio poveikį. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas paslaugų teikimui, kurias, nepriklausomai nuo paslaugas užsakiusio subjekto, privalo atlyginti viešojo sektoriaus subjektas. B. Jei projekto apimtyje nenustatomi paslaugų kokybės reikalavimai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
3.7.	Reikalavimai paslaugų kokybei pakeičiami privataus subjekto iniciatyva ir/arba reikalavimu	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai privatus subjektas prasidėjus paslaugų teikimo etapui inicijuoja paslaugų kokybės reikalavimų pakeitimą. Pavyzdžiui, privatus subjektas dėl pasikeitusių vartotojų įpročių, gali inicijuoti savitarnos aptarnavimą vietoje prekių išdavimo. Jei inicijuojami pakeitimai yra priimtini viešojo sektoriaus subjektui ir neturi neigiamos įtakos galutiniam viešojo sektoriaus subjekto siekiamam rezultatui, privatus subjektas prisiima nustatytų paslaugų kokybės reikalavimų pakeitimo rizikos veiksnio poveikį. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. B. Jei projekto apimtyje nenustatomi paslaugų kokybės reikalavimai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
3.8.	Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl žmoniškųjų išteklių kokybės ir prieinamumo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai paslaugų kokybė neužtikrinama dėl žmoniškųjų veiksmų: netinkamos personalo kvalifikacijos, kompetencijų, nepakankamo skaičiaus, neadekvataus darbo krūvio, darbo drausmės pažeidimų. Taip pat galima situacija, kai paslaugų kokybė neužtikrinama dėl asmens pasitelkiamų žmoniškųjų išteklių streiko, visuomenės iniciatyvinių grupių lobistinės veiklos ar kitokiu pagrindu inicijuojamo darbų vykdymo sustabdymo, kuris negali būti vertinamas kaip išorinė nenugalimos jėgos aplinkybė. Be šių veiksmų, galima situacija, kai trečiųjų asmenų/darbuotojų įvykdyti tyčiniai ar netyčiniai veiksmai (vagystė, apgaulinėjimas, chuliganizmas, neatsargumas, kt.) turi	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					reikšmingą poveikį paslaugų kokybei. Jei atsakomybė už paslaugų teikimą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka pastarajam. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja veiklos išlaidas. Paslaugų kokybės trūkumus ištaisyti reikalingos papildomos veiklos išlaidos, todėl šio rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia veiklos išlaidų padidėjimą. B. Jei projekto apimtyje rangos darbai nėra atliekami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
3.9.	Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (paslaugų teikimo metu)	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	Nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimas gali lemti paslaugų teikimo sutrikdymą ar nutraukimą. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja grynąsias veiklos pajamas. Vertinama, kad nenugalimos jėgos poveikį, nuo kurio gali būti apsidrausta, prisiima ta šalis, kuri atsakinga už draudimo apsaugos įsigijimą. Nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimo poveikį, kurio neapima draudimo apsaugos, abi šalys pasidalija lygiomis dalimis.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
4.	Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizika		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Įrangos, įrenginių ir kito turto įsigijimas yra rinkoje teikiama paslauga, kurios teikėjai dažniausiu atveju yra privataus sektoriaus atstovai. Bendrąja prasme VPSP sandoriuose įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto kokybės rizika perduodama privačiam subjektui, kaip turinčiam daugiau patirties ir gebėjimų. Visgi, siekiant efektyvaus abiejų sandorio šalių įsitraukimo ir atsižvelgiant į galimas praktines situacijas, dalis rizikos veiksmų priskirtini Viešojo sektoriaus subjektui (žr. žemiau). Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kokybė vertinant rizikos veiksmus suvokiama ne tik kaip nukrypimas nuo standartų,		

					normatyvinių techninių dokumentų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto turto pristatymo grafiko bei biudžeto. Kai projekte nėra numatoma įsigyti įrangą, įrenginius ir kitą ilgalaikį turtą, rizika ir jos veiksniai nėra vertinami.		
4.1.	Sukeliama žala aplinkai, kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Žala aplinkai gali būti sukurta gaminant įrangą, įrenginius ir kitą ilgalaikį turtą: gamybos metu į aplinką gali patekti neleistina ją užteršiančių medžiagų koncentracija, gali būti panaudotos neleistinos aplinkai pavojingos medžiagos ir pan. Jei VPSP sutartyje numatyta, kad turto pagaminimas, tiekimas ir pristatymas yra privataus subjekto rizika, atsakomybė už žalą aplinkai priskiriama pastarajam. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja įrangos įsigijimo išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia įrangos įsigijimo išlaidų pasikeitimą, kadangi jei būtų sukurta žala aplinkai, įrangos įsigijimo išlaidų sąmata išaugtų žalos aplinkai likvidavimo išlaidomis. Rizikos veiksnio pasireiškimas tikėtinas ir reinvesticijų metu, kadangi reinvesticijos paprastai atliekamos naudojant artimas technologijas kaip ir investicijų metu, todėl galimas panašus tikėtinas žalingas poveikis aplinkai. B. Jei projekte nėra planuojama įsigyti įrangą, įrenginius ar kitą turtą, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
4.2.	Įrangos, įrenginių ar kito turto sukūrimo kokybė neužtikrinama dėl subrangovų veiksmų	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai turtas įsigijamas pasitelkiant subrangovus ir/ar subtiekęjus, tačiau jie nesilaiko įsipareigojimų, neužtikrina reikalaujamos turto kokybės. Jei privatus subjektas yra atsakingas už turto pristatymą, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka jam. Vertinama, kad prisiimdamas atsakomybę už turto pristatymą, privatus subjektas privalo itin atsakingai pasirinkti subrangovus, numatyti reikalingas išlaidas. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo laikotarpiu ir įtakoja turto įsigijimo (investicijų į turtą) išlaidas. B. Jei subrangovai dėl turto įsigijimo nėra pasitelkiami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
4.3.	Viešojo sektoriaus subjektas įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto gamybos ir tiekimo metu pakeičia reikalavimus jų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai viešojo sektoriaus subjektas po VPSP sutarties įsigaliojimo pakeičia reikalavimus įrangos, įrenginių ir kito turto kokybei, nei tie, pagal kuriuos privatus subjektas rengė ir teikė pasiūlymą, ir/arba įvykdė kitas parengiamąsias veiklas. Kadangi viešojo sektoriaus subjektas yra pagrindinis turto „užsakovas“, jis turi viršenybę prieš privatų subjektą atitinkamus reikalavimus keisti bet kuriuo projekto įgyvendinimo etapo metu. Tačiau bet koks pakeitimas reiškia, kad viešojo sektoriaus subjektas prisiima nustatytų reikalavimų turto kokybei pakeitimo rizikos veiksnio poveikį. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“

					turto įsigijimo (investicijų į turtą) išlaidas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia papildomas išlaidas turto įsigijimui, kurias privalo atlyginti viešojo sektoriaus subjektas. Kadangi VPSP sandoriuose reinvesticijos planuojamos iš anksto, o reikalavimus infrastruktūrai viešojo sektoriaus subjektas gali pakeisti bet kuriuo metu, vertinama, kad rizikos veiksnio poveikis turi įtakos ir reinvestavimo metu planuojamiems turto įsigijimams. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų įsigyjamo turto kokybei, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	nustatytus kriterijus.	nustatytus kriterijus.
4.4.	Įrangos, įrenginių ar kito ilgalaikio turto kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai įsigyjamo turto kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų veiksnių: netinkamos personalo kvalifikacijos, kompetencijų, nepakankamo skaičiaus, neadekvataus darbo krūvio, darbo drausmės pažeidimų. Taip pat galima situacija, kai įsigyjamo turto kokybė neužtikrinama dėl asmens pasitelkiamų žmogiškųjų išteklių streiko, visuomenės iniciatyvinių grupių lobistinės veiklos ar kitokių pagrindų inicijuojamo darbų vykdymo sustabdymo, kuris negali būti vertinamas kaip išorinė nenugalimos jėgos aplinkybė. Be šių veiksnių, galima situacija, kai trečiųjų asmenų/darbuotojų įvykdyti tyčiniai ar netyčiniai veiksmai (vagystė, apgaudinėjimas, chuliganizmas, neatsargumas, kt.) turi reikšmingą poveikį įrangos, įrenginių ar kito turto kokybei. Jei atsakomybė už turto įsigijimą perduota privačiam subjektui, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka pastarajam. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja turto įsigijimo (investicijų į turtą) išlaidas. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų įsigyjamo turto kokybei, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
4.5.	Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą	Taip / Ne	Dalinamasi	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimas gali lemti įrangos, įrenginių ar kito ilgalaikio turto tiekimo sutrikdymą ar nutraukimą. Veiksnys pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja turto įsigijimo (investicijų į turtą) išlaidas. Vertinama, kad nenugalimos jėgos poveikį, nuo kurio gali būti apsidrausta, prisiima ta šalis, kuri atsakinga už draudimo apsaugos įsigijimą. Nenugalimos jėgos aplinkybių pasireiškimo poveikį, kurio neapima draudimo apsaugos, abi šalys pasidalija lygiomis dalimis.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

							Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
4.6.	Reikalavimai įrangai, įrenginiui ar kitam ilgalaikiam turtui pakeičiami privataus subjekto iniciatyva ir/arba reikalavimu	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai prasidėjus VPSP sutarties įgyvendinimui privatus subjektas inicijuoja turto kokybės reikalavimų pakeitimą. Pavyzdžiui, privatus subjektas dėl spartaus informacinių technologijų vystymosi gali inicijuoti reikalavimų įsigyjamai kompiuterinei technikai pakeitimą. Jei inicijuojami pakeitimai yra priimtini viešojo sektoriaus subjektui, neturintys neigiamos įtakos galutiniam viešojo sektoriaus subjekto siekiamam rezultatui, privatus subjektas prisiima nustatytų turto kokybės reikalavimų pakeitimo rizikos veiksnio poveikį. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja turto įsigijimo (investicijų į turtą) išlaidas. B. Jei projekto apimtyje nenustatomi reikalavimai turto kokybei, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.	Finansavimo prieinamumo rizika		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Finansavimas yra rinkoje teikiama paslauga, kurios teikėjai dažniausiu atveju yra privataus sektoriaus atstovai. Bendrąja prasme VPSP sandoriuose finansavimo prieinamumo rizika perduodama Privačiam subjektui, kaip turinčiam daugiau patirties ir gebėjimų, galinčiam lanksčiau pasirinkti finansinius produktus. Finansavimo prieinamumas vertinant rizikos veiksnus suvokiamas ne tik kaip finansavimo trūkumas dėl pasikeitusio poreikio, bet ir nukrypimas nuo suderintos finansavimo paslaugų kainos, finansavimo teikimo laiko bei kitų sąlygų. Dalis rizikos veiksmų gali būti priskirtini viešojo sektoriaus subjektui dalis privačiam subjektui (žr. žemiau).		
5.1.	Nuostoliai dėl skirtingų finansavimo sąnaudų ir veiklos pajamų valiutų	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	Galima situacija, kai projekto finansavimas užtikrinamas sudarant paskolos sutartį ar sutartis viena valiuta, o pagrindinių pajamų šaltiniai planuojami kita valiuta. Sudarant finansinį veiklos modelį įvertinamas šių valiutų tarpusavio santykis, tačiau dėl ilgos VPSP sutarties trukmės šis santykis valiutų gali pasikeisti. Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.2.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl padidėjusių investicijų išlaidų	Taip / Ne	Dalinamasi	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	Galima situacija, kai padidėjus investicijų išlaidoms iškyla poreikis užtikrinti papildomą finansavimą, kuris reikalingas užtikrinti projekto finansinį gyvybingumą. Nustatant, kuriai šaliai tikslinga priskirti atsakomybę už rizikos veiksnį, vertinama, kuri šalis yra atsakinga už investicijų išlaidų pasikeitimą. Atitinkamai tai šaliai ir priskiriamas rizikos veiksnio poveikis. Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą

						įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.3.	Pagrindinės paskolos suteikimo sąlygų įvykdymas	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Iki VPSP sutarties įsigaliojimo	Esant privataus subjekto atsakomybei už projekto finansavimą, privatus subjektas prisiima riziką įvykdyti visas sąlygas, kurias nustato finansuotojas, suteikiantis pagrindinę paskolą. Veiksny pasireiškia iki VPSP sutarties įsigaliojimo ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.4.	Pagrindinės paskolos tarpbankinių paskolų palūkanų norma pasikeičia iki finansinio uždarymo	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Iki VPSP sutarties įsigaliojimo	Specifinis rizikos veiksnys, kuris tikėtina pasireiškia per trumpesnę nei vieneri metai laikotarpį (tiksliai laikotarpio trukmė priklauso nuo to, kiek laiko VPSP sutartyje skirta finansiniam uždarymui). Galima situacija, kai laikotarpyje tarp VPSP sutarties sudarymo ir jos įsigaliojimo pasikeičia tarpbankinių paskolų palūkanų norma. Kadangi tarpbankinių paskolų palūkanų normos pasikeitimą nulemia makroekonomikos sąlygų pokyčiai, rekomenduojama viešojo sektoriaus subjektui prisiimti atsakomybę už šios normos pasikeitimą. Veiksny pasireiškia iki VPSP sutarties įsigaliojimo ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
5.5.	Tarpbankinių paskolų palūkanų norma pasikeičia po finansinio uždarymo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	Galima situacija, kai finansavimo sutarties galiojimo laikotarpį keičiantis makroekonomikos sąlygoms, keičiasi tarpbankinių paskolų palūkanų norma. Jeigu privatus subjektas yra atsakingas už finansavimo užtikrinimą, vertinama, kad jis turi kompetencijų ir žinių pasinaudoti finansavimo rinkos produktais, kurie leidžia apsidrausti nuo neigiamos tarpbankinių paskolų palūkanų normos pasikeitimo įtakos Projekto finansiniam gyvybingumui. Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.6.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl pridėtinės vertės	Taip / Ne	Dalinamasi	Iki VPSP sutarties įsigaliojimo	Specifinis rizikos veiksnys, pasireiškiantis per trumpesnę nei vieneri metai laikotarpį (tiksliai laikotarpio trukmė priklauso nuo to, kiek laiko VPSP sutartyje skirta finansiniam uždarymui).	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo	Jei riziką prisiima viešojo

	mokesčio tarifo pasikeitimo iki VPSP sutarties įsigaliojimo				Galima situacija, kai pasikeitus pridėtinės vertės mokesčio tarifui, išskyla poreikis užtikrinti papildomą finansavimą nei buvo apskaičiuotas sudarant finansinį veiklos modelį. Pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimas nepakeičia veiklos sąnaudų ir pajamų dydžio, tačiau turi ženklų įtaką finansiniam projekto gyvybingumui. Nustatant, kuriai šaliai pagrindinės paskolos sutartį tikslinga priskirti atsakomybę už rizikos veiksnį, vertinama, kuri sandorio šalis yra pagrindinės paskolos (angl. senior debt) gavėja. Tokiu atveju papildomai atsiradęs finansavimo poreikis dėl pridėtinės vertės mokesčio pasikeitimo priskiriamas tai šaliai, kuri yra atsakinga už pagrindinę paskolą. Koncesijų atveju tai dažniausiai yra privatus subjektas, VŽPP atveju galima situacija, kai viešojo sektoriaus subjektas (ypač VPSP projektams naudojant ES fondų investicijų lėšas). Veiksny pasireiškia iki VPSP sutarties įsigaliojimo ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.7.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo po finansinio uždarymo	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	Galima situacija, kai finansavimo sutarties galiojimo laikotarpį keičiantis mokesčių politikai šalyje, keičiasi pridėtinės vertės mokesčio tarifas. Kadangi mokesčių politika šalyje yra viešojo sektoriaus subjekto atsakomybė, pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo sąlygotų pokyčių valdymas yra viešojo sektoriaus subjekto rizika. Pridėtinės vertės mokestis yra tiek pirkimo, tiek pardavimo, todėl apskaičiuoti finansavimo poreikio pasikeitimo įtakotą finansavimo sąnaudų pasikeitimo sumą nėra itin paprastas aritmetinis veiksmas. Atsižvelgiant į tai, rekomenduojama sudarant finansinius veiklos modelius pridėtinės vertės mokestį priskaičiuoti atskiroje eilutėje ir numatyti galimybę keisti šio mokesčio tarifą. Šio rizikos veiksnio pasikeitimą rekomenduojama nurodyti kaip kompensavimo įvykį, kuriam įvykus viešojo sektoriaus subjektas atlygina privačiam subjektui patirtas papildomas finansavimo sąnaudas. Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

5.8.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl bet kurio mokesčio išskyrus pridėtinės vertės mokestį ar rinkliavos tarifo pasikeitimo iki VPSP sutarties įsigaliojimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Iki VPSP sutarties įsigaliojimo	Specifinis rizikos veiksnys, pasireiškiantis per trumpesnę nei vieneri metai laikotarpį (tiksliai laikotarpio trukmė priklauso nuo to, kiek laiko VPSP sutartyje skirta finansiniam uždarymui). Galima situacija, kai pasikeitus bet kurio mokesčio, išskyrus pridėtinės vertės mokestį, tarifui taip pat rinkliavų tarifams, iškyla poreikis užtikrinti papildomą finansavimą nei buvo apskaičiuotas sudarant finansinį veiklos modelį. Mokesčių tarifų bei rinkliavų pasikeitimas vienodai įtakoja visus atitinkamoje rinkoje veikiančius verslo subjektus, todėl, nepriklausomai nuo VPSP sutarties sudarymo aplinkybės, privačiam subjektui negali būti nustatytos išimtys. Kadangi bet kokios atskiram verslo subjektui suteiktos mokesčių lengvatos, atleidimas nuo mokesčių ar tarifų sumažinimas reiškia rinkos iškraipymą, atsakomybė už šio rizikos veiksnio pasireiškimą priskiriama privačiam subjektui. Veiksnys pasireiškia iki VPSP sutarties įsigaliojimo ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.9.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl bet kurio mokesčio išskyrus pridėtinės vertės mokestį ar rinkliavos tarifo pasikeitimo po finansinio uždarymo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	Atsižvelgiant į tai, kad mokesčių tarifai ir rinkliavos vienodai įtakoja visus atitinkamoje rinkoje veikiančius verslo subjektus, siekiant išvengti rinkos iškraipymo, bet kuriuo VPSP sutarties galiojimo metu atsakomybė už šio rizikos veiksnio pasireiškimą priskiriama privačiam subjektui. Veiksnys pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.10.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subsidijų sumos pasikeitimo iki VPSP sutarties įsigaliojimo	Taip / Ne	Dalinamasi	Iki VPSP sutarties įsigaliojimo	A. Specifinis rizikos veiksnys, kuris tikėtina pasireiškia per trumpesnę nei metai laikotarpį (tiksliai laikotarpio trukmė priklauso nuo to, kiek laiko VPSP sutartyje skirta finansiniam uždarymui). Nustatant, kuriai šaliai tikslinga priskirti atsakomybę už rizikos veiksnį, vertinama, kuri sandorio šalis yra atsakinga už subsidijos sutarties sudarymą ir iš to kylančias pasekmes ir atsakomybes. Atitinkamai, atsakomybė už šio rizikos veiksnio pasireiškimą priskiriama už subsidijos sutarties sudarymą atsakingai šaliai. Pasikeitus subsidijos sumai, keičiasi finansavimo poreikis, o tai tiesiogiai įtakoja finansavimo sąnaudų dydį. Veiksnys pasireiškia iki VPSP sutarties įsigaliojimo ir įtakoja finansavimo sąnaudas. B. Jei projektą finansuoti skiriamos subsidijas (iš valstybės biudžeto, specialių programų, ES fondų investicijų lėšų ir pan.) nėra numatyta, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką

							prisiima privatus subjektas.
5.11.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subsidijų sumos pasikeitimo po finansinio uždarymo	Taip / Ne	Dalinamasi	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai pasikeitus planuotai subsidijų sumai, keičiasi finansavimo iš kitų šaltinių poreikis. Nustatant, kuriai šaliai tikslinga priskirti atsakomybę už rizikos veiksnį, vertinama, kuri sandorio šalis yra atsakinga už subsidijos sutarties sudarymą ir iš to kylančias pasekmes ir atsakomybes. Atitinkamai, atsakomybė už šio rizikos veiksnio pasireiškimą priskiriama už subsidijos sutarties sudarymą atsakingai šaliai. Pasikeitus subsidijos sumai, keičiasi finansavimo poreikis, o tai tiesiogiai įtakoja finansavimo sąnaudų dydį. Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas. B. Jei projektą finansuoti subsidijas (iš valstybės biudžeto, specialių programų, ES fondų investicijų lėšų ir pan.) nėra numatyta, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.12.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl finansinių instrumentų forma teikiamo finansavimo sumos pasikeitimo iki VPSP sutarties įsigaliojimo	Taip / Ne	Dalinamasi	Iki VPSP sutarties įsigaliojimo	A. Specifinis rizikos veiksnys, kuris tikėtina pasireiškia per trumpesnį nei metai laikotarpį (tiksliai laikotarpio trukmė priklauso nuo to, kiek laiko VPSP sutartyje skirta finansiniam uždarymui). Nustatant, kuriai šaliai tikslinga priskirti atsakomybę už rizikos veiksnį, vertinama, kuri sandorio šalis yra atsakinga už naudojimąsi finansiniu instrumentu ar keliais instrumentais ir iš to kylančias pasekmes ir atsakomybes. Atitinkamai, atsakomybė už šio rizikos veiksnio pasireiškimą priskiriama už sutarties dėl finansinio(-ų) instrumento(-ų) sudarymą atsakingai šaliai. Pasikeitus finansavimo, skiriamo finansinio instrumento forma, sumai, keičiasi finansavimo poreikis, o tai tiesiogiai įtakoja finansavimo sąnaudų dydį. Veiksny pasireiškia iki VPSP sutarties įsigaliojimo ir įtakoja finansavimo sąnaudas. B. Jei projektą finansuoti finansinio(-ų) instrumento (-ų) forma nėra numatyta, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama,

							jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.13.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl finansinių instrumentų forma teikiamo finansavimo sumos pasikeitimo po finansinio uždarymo	Taip / Ne	Dalinamasi	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai pasikeitus planuotai skiriamo finansavimo finansinių instrumentų forma sumai, keičiasi finansavimo iš kitų šaltinių poreikis. Nustatant, kuriai šaliai tikslinga priskirti atsakomybę už rizikos veiksnį, vertinama, kuri sandorio šalis yra atsakinga už naudojimąsi finansiniu instrumentu ar keliais instrumentais ir iš to kylančias pasekmes ir atsakomybes. Atitinkamai, atsakomybė už šio rizikos veiksnio pasireiškimą priskiriama už sutarties dėl finansinio(-ų) instrumento(-ų) sudarymą atsakingai šaliai. Pasikeitus finansavimo, skiriamo finansinio instrumento forma, sumai, keičiasi finansavimo poreikis, o tai tiesiogiai įtakoja finansavimo sąnaudų dydį. Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas. B. Jei projektą finansuoti finansinio(-ų) instrumento (-ų) forma nėra numatyta, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.14.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl valstybės pagalbos teikimo taisyklių pažeidimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	A.Galima situacija, kai įgyvendinant VPSP sandorį nustatomi tokie atsiskaitymo principai, kurie privačiam subjektui suteikia neleistiną pranašumą prieš kitus rinkos dalyvius. Nustačius šį faktą, konkurencijos bei valstybės pagalbos taisyklės pažeidžiantys veiksmai turi būti panaikinti, o privataus subjekto gautas finansinis pranašumas, grąžintas pritaikius restitucijos principus. Kadangi neleistiną naudą tokiu atveju gautų privatus subjektas, jis būtų atsakingas už neleistinai gautos finansinės naudos grąžinimą, delspinigius ir (arba) baudas. VPSP sutartyse gali būti numatyta, jog nustačius reikšmingus valstybės pagalbos teikimo taisyklių pažeidimus, VPSP sutartis gali būti netgi nutraukiama. Tuo atveju, jeigu nustačius valstybės pagalbos teikimo taisyklių pažeidimą VPSP sutartis tęsiama, viešojo sektoriaus subjekto mokėjimai ar kita forma teikiama neleistina valstybės pagalba privačiam subjektui panaikinama ir jam tenka atsakomybė už finansavimo poreikio pasikeitimą. T.y. privatus subjektas savo lėšomis finansuoja papildomai susidariusias finansavimo sąnaudas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					Veiksny pasireiškia per visą VPSP sutarties galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas. B. Jeigu VPSP sandorio įgyvendinimo metu viešojo sektoriaus subjekto mokėjimai privačiam subjektui nėra numatyti, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
5.15.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl galimybės įkeisti turtą panaikinimo	Taip / Ne	Dalinamasi	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai dėl galimybės įkeisti turtą panaikinimo neplanuotai išauga finansavimo sąnaudos. Nustatant, kuriai šaliai priskirtina atsakomybė už rizikos veiksni, vertinama, kuri sandorio šalis yra pagrindinės paskolos (angl. senior debt) gavėja. Tokiu atveju papildomai atsiradęs finansavimo poreikis dėl galimybės įkeisti turtą panaikinimo priskiriamas tai šaliai, kuri yra atsakinga už pagrindinę paskolą. Koncesijų atveju tai dažniausiai yra privatus subjektas, VŽPP atveju - dažnu atveju viešojo sektoriaus subjektas (ypač VPSP projektams naudojant ES fondų investicijų lėšas). Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas. B. Jei VPSP sutartyje nėra numatyta finansavimui užtikrinti įkeisti turtą, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
5.16.	Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subrangovų veiksmų ar neveikimo	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai finansavimui užtikrinti pasitelkiami subrangovai ir/ar subtiekejai, tačiau jie nesilaiko įsipareigojimų, atlieka kitus neplanuotus veiksmus, dėl kurių pasikeičia finansavimo iš kitų šaltinių poreikis. Jei privatus subjektas yra atsakingas už finansavimą, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą taip pat tenka pastarajam. Vertinama, kad prisiimdamas atsakomybę už finansavimą, privatus subjektas privalo itin atsakingai pasirinkti subrangovus ir susaistyti juos sutartiniais įsipareigojimais, kurie užtikrintų jo prisiimtų VPSP sutartimi įsipareigojimų įvykdymą. Veiksny pasireiškia per visą finansavimo sutarčių galiojimo laikotarpį ir įtakoja finansavimo sąnaudas. B. Jei subrangovai dėl turto įsigijimo nėra pasitelkiami, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
6.	Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Nukrypimus nuo nustatytų paslaugų, prekių ir (ar) produktų kokybės reikalavimų reiškianti rizika. Tinkamumo rizika suvokiama ne tik kaip jų kokybės nukrypimas nuo standartų,		

	rizika				normatyvinių techninių dokumentų, higienos normų, VPSP sutartyje ar techninėse specifikacijose nustatytų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto prekių pristatymo, paslaugų teikimo ir (ar) produktų gamybos grafiko bei biudžeto. Dalis rizikos veiksmų gali būti priskirtini viešojo sektoriaus subjektui dalis privačiam subjektui (žr. žemiau). Kai VPSP sutartyje nėra nustatomi reikalavimai paslaugų, prekių ir (ar) produktų kokybei, rizika ir jos veiksniai nėra vertinami.		
6.1.	Vėluojama pradėti teikti paslaugas, prekes ar produktus	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai dėl užsitęsusio investavimo proceso arba organizacinio pasirengimo vėluojama pradėti teikti paslaugas. Jei paslaugas vėluojama pradėti teikti užsitęsus investavimo procesui, atsakomybė už rizikos veiksmo pasireiškimą turi būti priskiriama tai šaliai, kuri yra atsakinga už užsitęsusį investavimo procesą nulėmusį rizikos veiksnį. Jei VPSP sutartyje investavimas nėra numatytas, ir paslaugų teikimo pradžią lemia tik organizacinis pasirengimas, tokiu atveju atsakomybė už rizikos veiksmo pasireiškimą priskiriama šaliai, kuri atsakinga už paslaugų teikimą. VPSP sutartyse rekomenduojama atsakomybę už paslaugų teikimą, prekių ar produktų tiekimą perduoti privačiam subjektui. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja grynąsias pajamas. Rizikos veiksmo pasireiškimas reiškia grynųjų pajamų pasikeitimą, kadangi nusikeliant paslaugų teikimo pradžiai pasikeičia galimybės sugeneruoti planuotą pajamų srautą, taip pat nukrypstant nuo veiklos išlaidų plano. B. Jei VPSP sutartyje nėra nustatyta paslaugų teikimo pradžia, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
6.2.	Viešojo sektoriaus subjektas pakeičia nustatytus kokybės reikalavimus pasibaigus investavimo procesui	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai viešojo sektoriaus subjektas paslaugų, prekių ir (ar) produktų teikimo metu nurodo privačiam subjektui kitus reikalavimus nei tie, pagal kuriuos privatus subjektas rengė ir teikė pasiūlymą, įskaitant finansinį veiklos modelį, bei kurių pagrindu yra sudaryta VPSP sutartis. Kadangi viešojo sektoriaus subjektas yra pagrindinis paslaugų, prekių ir (ar) produktų „užsakovas“, jis turi viršenybę prieš privataus subjekto atitinkamus reikalavimus keisti bet kuriuo projekto įgyvendinimo etapo metu. Tačiau bet koks pakeitimas reiškia, kad viešojo sektoriaus subjektas prisiima nustatytų reikalavimų pakeitimo rizikos veiksmo poveikį. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos išlaidas. Rizikos veiksmo pasireiškimas reiškia papildomas veiklos išlaidas, kurias, nepriklausomai nuo paslaugas užsakiusio subjekto, privalo	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.

					atlyginti viešojo sektoriaus subjektui. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų infrastruktūrai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
6.3.	Nėra gauti reikalingi leidimai (licencijos)	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai teikti paslaugas, tiekti prekes ir (ar) produktus reikalinga įsigyti atitinkamas licencijas ar leidimus (pavyzdžiui, reikalinga gauti higienos pasą). Atsižvelgiant į tai, kuri VPSP sandorio šalis yra atsakinga už paslaugų teikimą, tai pačiai šaliai priskiriama ir atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja grynąsias pajamas. Rizikos veiksnio pasireiškimas reiškia grynųjų pajamų pasikeitimą, kadangi negavus reikalingų leidimų ar licencijų negali būti vykdoma suplanuota veikla. Dėl šios priežasties pasikeičia galimybės sugeneruoti planuotą pajamų srautą, taip pat nukrypstama nuo veiklos išlaidų plano. B. Jei paslaugoms teikti, prekes tiekti ir (ar) gaminti produktus nėra reikalingos licencijos arba leidimai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
6.4.	Žmogiškųjų išteklių kvalifikacija ir kompetencija nėra tinkama	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai teikti paslaugas, prekes ir (ar) produktus reikalinga atitinkama už tai atsakingo personalo kvalifikacija ir kompetencija. Neužtikrinant tinkamos kvalifikacijos ir kompetencijos paslaugų, prekių ir (ar) produktų kokybė gali neatitikti nustatytų tinkamumo reikalavimų. Atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimo priskiriama tai šaliai, kuri yra atsakinga už darbo santykių su personalu administravimą. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja grynąsias pajamas. Žmogiškųjų išteklių kvalifikacijos ir kompetencijos trūkumas ar neatitikimas tiesiogiai įtakoja grynąsias veiklos pajamas: viena vertus, gali mažėti pajamų srautai dėl klientų nepasitenkinimo paslaugomis, kita vertus, netinkama kvalifikacija gali reikšti veiklos išlaidų pokyčius. B. Jei VPSP sutartyje nenustatyti reikalavimai teikti paslaugas, tiekti prekes ir (ar) gaminti produktus, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama,

							jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
6.5.	Naudojamos netinkamos technologijos	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai teikti paslaugas, prekes ir (ar) produktus reikalinga naudoti atitinkamas technologijas, kurių naudojimas užtikrina atitikimą nustatytiems kokybės reikalavimams. Atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimo priskiriama tai šaliai, kuri yra atsakinga už technologinio sprendinio realizavimą. VPSP projektuose atsakomybę už technologijas dėl didesnio privataus subjekto lankstumo rekomenduojama perduoti pastarajam. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos išlaidas. Technologijų netinkamumas tiesiogiai įtakoja veiklos išlaidas: gali atsirasti neplanuotas poreikis kitoms išlaidoms. B. Jei paslaugoms teikti, prekes tiekti ir (ar) gaminti produktus nėra reikalingos technologijos arba joms nenustatomi atskiri reikalavimai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
6.6.	Naudojamos netinkamos žaliavos ir medžiagos	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai kokybiškai teikti paslaugas, prekes ir (ar) gaminti produktus reikalinga naudoti atitinkamas žaliavas ir medžiagas. Atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą priskiriama tai šaliai, kuri yra atsakinga už paslaugų teikimą, prekių tiekimą ir (ar) produktų gamybą. Kadangi ši veikla įprastai yra komercinė veikla, VPSP projektuose atsakomybę už kokybiškų žaliavų ir medžiagų naudojimą rekomenduojama perduoti privačiam subjektui. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir veiklos išlaidas. Žaliavų ir medžiagų netinkamumas tiesiogiai įtakoja veiklos išlaidų pokyčius (netinkamų medžiagų ar žaliavų įsigijimas gali reikšti mažesnes veiklos išlaidas, tačiau pareikalauti didesnių įrenginių priežiūros išlaidų arba darbo jėgos, arba reikalauti papildomų medžiagų ir žaliavų įsigijimo ir pan.). B. Jei paslaugoms teikti, prekes tiekti ir (ar) gaminti produktus nėra reikalingos žaliavos ir medžiagos arba joms nenustatomi atskiri reikalavimai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
6.7.	Nustatomi nauji reikalavimai pasibaigus investavimo procesui	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai reguliacinėje aplinkoje nustatomi nauji reikalavimai teikti paslaugas, tiekti prekes ir (ar) gaminti produktus. Jei tokie reikalavimai nustatomi visiems atitinkamos rinkos ar jos segmento dalyviams, vertinama, kad VPSP sandoriams negali būti daroma išimtis, todėl atsakomybę už šio rizikos veiksnio pasireiškimą rekomenduojama perduoti privačiam subjektui. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos išlaidas. Naujų reikalavimų nustatymas gali reikšti akcizų padidinimą, prekių pardavimo režimo pakeitimą, naują reikalavimų teikiamų paslaugų kokybei nustatymą ar gamybos veiklos organizavimo pokyčius. Kadangi	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					naujų reikalavimų atsiradimas turi įtakos prekių, paslaugų ar produktų savikainai, tai sąlygoja ir veiklos išlaidų pokyčius. B. Jei reikalavimai teikiamoms paslaugoms, tiekiamoms prekėms ir (ar) produktų prekes tiekti ir (ar) gaminti produktus nėra reikalingos technologijos arba joms nenustatomi atskiri reikalavimai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
6.8.	Infrastruktūra visiškai ar iš dalies nėra tinkama teikti VPSP sutarties nuostatas atitinkančias paslaugas, prekes ar produktus	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai paslaugų teikimo, prekių tiekimo ar gaminių kokybė neužtikrinama dėl naudojamos infrastruktūros savybių. Jei infrastruktūros sukūrimas buvo patikėtas privačiam subjektui, atsakomybė už infrastruktūros tinkamumą taip pat perduodama pastarajam. Veiksnys pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos išlaidas. Infrastruktūros netinkamumas gali reikšti papildomas išlaidas organizuoti veiklą (pvz. pašalinti infrastruktūros trūkumus arba pasitelkti papildomą personalą paslaugoms teikti, išsinuomoti kitą infrastruktūrą kol nebus pašalinti esamos trūkumus ir pan.). B. Jei teikti paslaugas, tiekti prekes ir (ar) produktus infrastruktūra nėra reikalinga, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
6.9.	Turtas, naudojamas teikti paslaugas, tiekti prekes ar gaminti produktus paimamas (ekspropriacija, nacionalizacija, kt.) visuomenės poreikiams	Taip / Ne	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai turtas, naudojamas teikti paslaugas, prekes ir (ar) produktus nacionalizuojamas siekiant įgyvendinti valstybės ekonominius tikslus. Kadangi tokie veiksmai gali būti atliekami tik viešojo intereso užtikrinimo tikslais, atsakomybė už rizikos veiksnio pasireiškimą tenka viešojo sektoriaus subjektui. Veiksnys pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja investicijų išlaidas. Turto paėmimas reiškia, kad būtina paimtąjį turtą pakeisti kitu, dažniausiai – lygiavėčiu turtu. Šiuo atveju vietoje paimto turto bus įsigyjamas kitas, dažniausiai – lygiavertis. B. Jei paslaugoms teikti, prekes tiekti ir (ar) gaminti produktus nėra reikalingas ilgalaikis turtas, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.	Informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus.
7.	Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Paklausos rinkoje rizika suvokiama kaip nukrypimas nuo planuojamų paslaugų, prekių ar produktų realizavimo rinkoje apimčių. VPSP sandoriai nuo įprastinės privataus subjekto veiklos skiriasi tuo, kad sandorio objektu visada yra viešosios paslaugos teikimas. Kadangi atsakomybė už viešosios paslaugos teikimą tenka Viešojo sektoriaus subjektui, dažniausiu atveju paklausos rizika yra perduodama pastarajam. Kai koncesijos projekte privačiam subjektui perduodamas viešosios paslaugos teikimas ir suteikiama teisė teikti kitas, viešosioms paslaugoms nepriskirtas paslaugas, rizika ir jos veiksniai vertinami tik viešųjų paslaugų daliai. Tuo atveju, jeigu VPSP sandoris sudaromas visai rinkoje teikiamų paslaugų paklausos apimčiai (pvz. bet kurio rajono gatvių apšvietimo paslaugą užtikrina savivaldybės		

					administracija), rizikos veiksnys nėra vertinamas. Dalis rizikos veiksmų gali būti priskirti viešojo sektoriaus subjektui ir dalis privačiam subjektui (žr. žemiau).		
7.1.	Pasikeičia konkurentų skaičius ir jų vykdoma veikla	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl konkurentų skaičiaus pasikeitimo ir jų vykdomų rinkodaros, pardavimų skatinimo akcijų ir pan. Konkurentų skaičiaus sumažėjimas reiškia paklausos išaugimą, kuris lemia veiklos pajamų srauto didėjimą. Atitinkamai pajamų srauto sumažėjimą lemia konkurentų skaičiaus padidėjimas ar jų vykdomų rinkodaros, pardavimų skatinimo ir panašių veiklų intensyvumo padidėjimas. VŽPP sandoriuose viešosios paslaugos teikimo apimtis nustato viešojo sektoriaus subjektas, kadangi tai tiesiogiai susiję su atlyginimu, mokamu privačiam subjektui. Todėl VŽPP atveju atsakomybę už konkurentų skaičiaus pasikeitimą rekomenduojama priskirti viešojo sektoriaus subjektui. Koncesijų atveju viešosios paslaugos teikimo apimtys dažniausiai yra sutartinis dalykas: dalį paklausos užtikrina viešojo sektoriaus subjektas, kitą dalį – privatus subjektas (pavyzdžiui, ledo rūmų koncesijos atveju viešojo sektoriaus subjektas užtikrina paklausą naudojimosi ledu paslaugai darbo dienomis nuo 7 iki 17 val., o privatus subjektas – likusiu laisvu metu). Tokiu atveju atsakomybe už konkurentų skaičiaus ir jų vykdomų veiklų pasikeitimą rekomenduojama pasidalinti tokiais pačiomis dalimis. Veiksnys pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos pajamas. B. Tuo atveju, jeigu atitinkamų prekių, paslaugų ar produktų rinkoje galioja teisiniai apribojimai dėl klientų (pavyzdžiui, Miškų savivaldybėje susidariusios atliekos negali būti šalinamos Laukų savivaldybėje, todėl Miškų savivaldybės gyventojai negali gauti paslaugų iš Laukų savivaldybėje veikiančių vežėjų), rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
7.2.	Pasikeičia vartotojų nuomonė apie teikiamas paslaugas, prekes ar produktus	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl vartotojų nuomonės apie paslaugas, prekes ar produktus. Vartotojų nuomonės pokyčiai priklauso nuo visuomenėje vykstančių procesų, kurie yra sociologijos tyrimų objektas. Pasikeitus vartotojų nuomonei, galimas tiek paklausos padidėjimas, tiek sumažėjimas. VŽPP sandoriuose viešosios paslaugos teikimo apimtis nustato viešojo sektoriaus subjektas, kadangi tai tiesiogiai susiję su atlyginimu, mokamu privačiam subjektui. Todėl VŽPP atveju atsakomybę už vartotojų nuomonės pasikeitimą rekomenduojama priskirti viešojo sektoriaus subjektui. Siekiant, kad viešojo sektoriaus subjekto užsakomų paslaugų apimtis atitiktų vartotojų nuomonę aktualiu metu, rekomenduojama nuolat vykdyti vartotojų nuomonės tyrimus. Koncesijų atveju viešosios paslaugos teikimo apimtys dažniausiai yra	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas,	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų

					sutartinis dalykas: dalį paklausos užtikrina viešojo sektoriaus subjektas, kitą dalį – privatus subjektas. Tokiu atveju vartotojų nuomonės kitimo rizikos veiksnio įtaka pasidalijama tokiomis pačiomis dalimis. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos pajamas. B. Tuo atveju, jeigu atitinkamai paslaugai, prekei ar produktui rinkoje nėra alternatyvų, išskyrus VPSP sandoriu apibrėžtą apimtį, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
7.3.	Pakeičiama kainodara	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl paslaugų, prekių ar produktų kainodaros. Pasikeitus kainodarai, galimas tiek paklausos padidėjimas, tiek sumažėjimas. VŽPP sandoriuose viešosios paslaugos teikimo apimtis nustato viešojo sektoriaus subjektas, kadangi tai tiesiogiai susiję su atlyginimu, mokamu privačiam subjektui. Atitinkamai viešojo sektoriaus subjektas nustato kainodaros reikalavimus, todėl atsakomybę už kainodaros pokyčius rekomenduojama priskirti viešojo sektoriaus subjektui. Koncesijų atveju viešosios paslaugos teikimo apimtys dažniausiai yra sutartinis dalykas: dalį paklausos užtikrina viešojo sektoriaus subjektas, kitą dalį – privatus subjektas. Atitinkamai, abiejų paslaugų dalims taikoma skirtinga kainodara. Esant tokiam atvejui rizika pasidalijama. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos pajamas. B. Tuo atveju, jeigu VPSP sandoryje nėra nustatomi kainodaros reikalavimai, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
7.4.	Pasikeičia demografiniai veiksniai	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl vartotojų skaičiaus, jų sudėties, gyvenamosios vietos ir kitų pokyčių – t.y. demografinių veiksnių. Demografiniai veiksniai gali lemti tiek paklausos išaugimą, tiek jos sumažėjimą. VŽPP sandoriuose viešosios paslaugos teikimo apimtis nustato viešojo sektoriaus subjektas, kadangi tai tiesiogiai susiję su atlyginimu, mokamu privačiam subjektui. Todėl VŽPP atveju atsakomybę už demografinių veiksnių pasikeitimą rekomenduojama priskirti viešojo sektoriaus subjektui. Koncesijų atveju viešosios paslaugos teikimo apimtys dažniausiai yra sutartinis dalykas: dalį paklausos užtikrina viešojo sektoriaus subjektas, kitą dalį – privatus subjektas. Tokiu atveju atsakomybe už demografijos	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių,

					veiksnių pokyčius rekomenduojama pasidalinti tokiomis pačiomis dalimis. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos pajamas. B. Tuo atveju, jeigu paslaugų paklausa nėra elastinga vartotojų skaičiaus pokyčiui, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
7.5.	Senėja technologijos	Taip / Ne	Dalinamasi	Per paslaugų teikimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl paslaugoms teikti, prekėms ar produktams tiekti naudojamų technologijų aktualumo esamai situacijai rinkoje. Dažniausiu atveju, naudojant nemodernas technologijas, paklausa sumažėja. Atsakomybę už rizikos veiksnio pasireiškimą rekomenduojama priskirti privačiam subjektui tais atvejais, jei pirkimo metu jis pasiūlė technologijas paslaugoms teikti, prekėms ar produktams. Šiuo atveju privatus subjektas išlieka atsakingas už technologijų savalaikį atnaujinimą. Jeigu reikalavimus naudojamoms technologijoms nustatė viešojo sektoriaus subjektas, tokiu atveju ir atsakomybę už rizikos veiksnio pasireiškimą rekomenduojama priskirti pastarajam. Veiksny pasireiškia paslaugų teikimo metu ir įtakoja veiklos pajamas. B. Tuo atveju, jeigu technologijos nėra naudojamos, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Jei rizikos veiksnys būdingas projektui, kurį prisiima viešojo sektoriaus subjektas, tai vertinama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Jei riziką prisiima viešojo sektoriaus subjektas, informacija apie įsipareigojimą pateikiama pagal lentelėje Nr.1 „Atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimas“ nustatytus kriterijus. Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
8.	Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika		VS (0,0%) / PS (0,0%)		Turto kaip investavimo objekto likutinė vertė projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir jos apskaičiavimo metodai apibrėžiami planuojant projektą. Ši vertė išreiškiama ne tik finansine verte, bet turtui taip pat nustatomi kokybiniai parametrai, orientuoti į turto funkcinių charakteristikų galiojimo trukmę pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui bei teisiniai reikalavimai dėl turto naudojimo paskirties bei valdymo ir naudojimo apribojimų. Visi rizikos veiksniai priskirtini privačiam subjektui.		
8.1.	Nukrypstama nuo infrastruktūros būklės palaikymo plano	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo	A. Galima situacija, kai turto likutinė vertė projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje neatitinka planuotos dėl to, kad per ataskaitinį laikotarpį buvo nukrypstama nuo iš anksto suderinto infrastruktūros	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima	Nevertinama, jeigu riziką prisiima

				laikotarpį	būklės palaikymo plano. Šie nukrypimai gali reikšti, kad turtui nebuvo atlikti planiniai remonto darbai, profilaktiniai patikrinimai nebuvo atlikti laiku ir pan. VPSP sandoriuose rekomenduojama atsakomybę už infrastruktūros būklės palaikymą perduoti privačiam subjektui, todėl ir atsakomybę už šio rizikos veiksnio poveikį perduodama pastarajam. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja turto likutinės vertės dydį projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų turto likutinei vertei arba ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turtas lieka viešojo sektoriaus subjektui, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	privatus subjektas.	privatus subjektas.
8.2.	Netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	A. Galima situacija, kai turto likutinė vertė laikotarpio pabaigoje pasikeičia dėl to, kad išlaidos palaikyti infrastruktūros būklę buvo apskaičiuotos netiksliai, todėl reikalingi darbai nebuvo atlikti pilna apimtimi ar neatlikti, nebuvo išlaikyti kokybės reikalavimai. VPSP sandoriuose rekomenduojama atsakomybę už infrastruktūros būklės palaikymą perduoti privačiam subjektui, todėl ir atsakomybę už šio rizikos veiksnio poveikį perduodama pastarajam. Veiksny pasireiškia investavimo ir reinvestavimo laikotarpiu ir įtakoja turto likutinės vertės dydį projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų turto likutinei vertei arba ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turtas lieka viešojo sektoriaus subjektui, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
8.3.	Informacijos trūkumas apie turto naudojimą per ataskaitinį laikotarpį	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	A. Galima situacija, kai nustatyti turto likutinei vertei laikotarpio pabaigoje reikalinga įvertinti turto naudojimo apimtį, intensyvumą, taip pat faktinius turto priežiūros, būklės pagerinimo veiksmus. VPSP sandoriuose rekomenduojama atsakomybę už infrastruktūros būklę perduoti privačiam subjektui, atitinkamai pastarasis lieka atsakingas ir už tinkamą dokumentacijos parengimą ir saugojimą. Rekomenduojama atsakomybę už šio rizikos veiksnio poveikį perduoti privačiam subjektui. Veiksny įtakoja turto likutinės vertės dydį projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų turto likutinei vertei arba ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turtas lieka viešojo sektoriaus subjektui, rizikos veiksnys nėra vertinamas.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.
8.4.	Nustatyti perduodamo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo teisių apribojimai dėl sandorių su trečiosiomis šalimis	Taip / Ne	Privačiam subjektui (PS)	Projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	A. Galima situacija, kai per ataskaitinį laikotarpį sudaromi sandoriai su trečiosiomis šalimis ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, vertinant likutinę turto vertę, nustatomi turto valdymo, naudojimo ir disponavimo teisių apribojimai. Šie apribojimai, priklausomai nuo pasirinkto turto likutinės vertės apskaičiavimo būdo, gali reikšti turto likutinės vertės pasikeitimą. Rekomenduojama atsakomybę už šio rizikos veiksnio poveikį perduoti privačiam subjektui.	Rizikos veiksnys nėra vertinamas, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.	Nevertinama, jeigu riziką prisiima privatus subjektas.

					Veiksnys įtakoja turto likutinės vertės dydį projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. B. Jei viešojo sektoriaus subjektas nėra nustatęs reikalavimų turto likutinei vertei arba ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turtas lieka viešojo sektoriaus subjektui, rizikos veiksnys nėra vertinamas.		
--	--	--	--	--	---	--	--

2 priedas „Neapibrėžtųjų įsipareigojimų vertinimo skaičiuoklės pildymo instrukcija“

Ši instrukcija skirta viešojo sektoriaus subjektams įgyvendinantiems projektus VPSP būdu, numanomų neapibrėžtųjų įsipareigojimų skaičiavimui, vertinimui bei informacijos atskleidimui aiškinamajame rašte.

"1-ame" darbalapyje atliekami veiksmai:

1. Nurodomas projekto įgyvendinimo ataskaitinis laikotarpis metais.

APIBENDRINTŲ DUOMENŲ RIZIKŲ FINANSINIS VERTINIMAS (IP 6.3 darbalapis)												
Ataskaitinis laikotarpis, metais												
Projekto įgyvendinimo metai	(biudžeto eilutės realiai suma)	Biudžeto eilutės rizikos įvertis	(rizikos įverčio vertė, iš viso)	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Projekto biudžeto eilutė / Projekto įgyvendinimo kalendoriniai metai			(GDV) (realiai)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024

2. Nuliniais metais nurodoma faktinių investicijų pradžios metai (gali nesutapti su IP nurodyta investicijų laikotarpio pradžia).

APIBENDRINTŲ DUOMENŲ RIZIKŲ FINANSINIS VERTINIMAS (IP 6.3 darbalapis)												
Ataskaitinis laikotarpis, metais												
Projekto įgyvendinimo metai	(biudžeto eilutės realiai suma)	Biudžeto eilutės rizikos įvertis	(rizikos įverčio vertė, iš viso)	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Projekto biudžeto eilutė / Projekto įgyvendinimo kalendoriniai metai			(GDV) (realiai)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024

3. Skaičiuoklėje žaliuose laukeliuose suvedami (nukopijuojami) rizikų finansinio įvertinimo apibendrinti duomenys iš IP 6.3 darbalapio.

APIBENDRINTŲ DUOMENŲ RIZIKŲ FINANSINIS ĮVERTINIMAS (IP 6.3 darbalapis)														
Ataskaitinis laikotarpis, metais														
25														
Projekto įgyvendinimo metai		(biudžeto eilutės realiai suma)	Biudžeto eilutės rizikos	rizikos (verčio vertė, iš viso)		0	1	2	3	4	5	6	7	8
Projekto biudžeto eilutė / Projekto įgyvendinimo kalendoriniai metai				(GDV)	(realiai)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A.	Alternatyvos investicijos, iš viso													
A.1.	Žemė					1.500								
A.2.	Nekilnojamasis turtas					2.000								
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai					5.000	10.000	7.000						
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas						1.200	3.000						
A.5.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis susijusios paslaugos (A.1.-A.4.)					1.000	800	200						
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas					500	500	500						
A.7.	Kitos paslaugos ir išlaidos					150	200	250						
A.8.	Reinvesticijos												1.500	
B.	Investicijų likutinė vertė													
C.	Veiklos pajamos, iš viso													
C.1.	Prekių pardavimo pajamos								100	110	120	130	140	150
C.2.	Paslaugų suteikimo pajamos								300	320	340	360	380	400
C.3.	Finansinės ir investicinės veiklos bei kitos pajamos													
D.	Veiklos ir finansinės išlaidos, iš viso													
D.1.	Veiklos išlaidos													
D.1.1.	Žaliavos								25	25	25	25	25	25
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos								30	30	30	30	30	30
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos								20	20	20	20	20	20
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos								80	80	80	80	80	80
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos								50	50	50	50	50	50
D.1.6.	Kitos išlaidos								15	15	15	15	15	15
D.2.	Gautų paskolų (G.3.1.) palūkanos					120	150	220	225	230	235	240	245	250

4. Atitinkamų rizikų grupių duomenis skaičiuoklė susumuoja savarankiškai pagal kiekvienus projekto ataskaitinius metus.

Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės	Rizikų grupės pavadinimas	(biudžeto eilutės realiai suma)	Biudžeto eilutės rizikos įvertis	Rizikų finansinė diskontuota vertė	Rizikų finansinė reali vertė	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A.5., A.6.	1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizika	0	0	0	0	1.500	1300	700	0	0	0	0	0	0
A.1., A.2., A.3.	2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika	0	0	0	0	8500	10000	7000	0	0	0	0	0	0
A.7.	3. Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizika	0	0	0	0	150	200	250	0	0	0	0	0	0
A.4.	4. Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizika	0	0	0	0	0	1200	3000	0	0	0	0	0	0
D.2.	5. Finansavimo prieinamumo rizika	0	0	0	0	120	150	220	225	230	235	240	245	250
D.1.1., D.1.2., D.1.3., D.1.4., D.1.5., D.1.6.	6. Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizika	0	0	0	0	0	0	0	220	220	220	220	220	220
C.1., C.2., C.3.	7. Paklauso rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika	0	0	0	0	0	0	0	400	430	460	490	520	550
A.8., B.	8. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1500	0

"2-ame" darbalapyje atliekami veiksmai:

1. Skaičiavimams būtinas projekto įgyvendinimo ataskaitinis laikotarpis metais persikelia iš „1-ojo“ darbalaukio automatiškai.

[illegible]

2. Nurodomi metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų isipareigojimų atsiradimo tikimybė.

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		

3. Apskaičiuojama viešojo sektoriaus subjekto priimtų rizikų galimo pasireiškimo kaina, naudojant duomenis iš VPSP sutartyje patvirtintos rizikų pasiskirstymo tarp šalių matricos. Prie kiekvieno rizikos veiksnio turi būti nurodoma:

- a) Ar jis būdingas projektui? (pažymima "Taip" / "Ne");

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinų suma
					2016		
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (54,4%) / PS (45,7%)				
1.1	viešojo sektoriaus subjekto užsakyamu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.2	būtinį perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifikuoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	32,61
1.3	privatus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Ne	Netaikoma	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Netaikoma		
1.4	projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Ne	Netaikoma	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Netaikoma		
1.5	projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Maža (<10%)	Informacija AR netaikoma	65,22

b) Institucijos pasirinkimas pagal rizikos priskyrimą. Paskirsčius institucijas pagal rizikų pasidalinimą, priimtą rizikos santykį (procentine išraiška) skaičiuoklė apskaičiuoja savarankiškai.

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (54,4%) / PS (45,7%)				
1.1	viešojo sektoriaus subjekto užsakymu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip	Viešojo sektoriaus subjekto (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.2	būtinai perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifikuoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	32,61
1.3	privataus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Ne	Netaikoma	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Netaikoma		
1.4	projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Ne	Netaikoma	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Netaikoma		
1.5	projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip	Viešojo sektoriaus subjekto (VS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	65,22

c) Kai veiksnys nebūdingas projektui (pažymima “Ne”). Rizikos santykio perskaičiavimui būtina Institucijos pasirinkimo rizikos priskyrimo skiltyje pažymėti “Netaikoma”;

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (54,4%) / PS (45,7%)				
1.1	viešojo sektoriaus subjekto užsakymu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip	Viešojo sektoriaus subjekto (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.2	būtinai perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifikuoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	32,61
1.3	privataus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Ne	Netaikoma	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Netaikoma		
1.4	projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Ne	Netaikoma	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Netaikoma		
1.5	projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip	Viešojo sektoriaus subjekto (VS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	65,22

d) Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis. Rizikos veiksmui būdingas pasireiškimo laikotarpis pagal nutylėjimą yra priskirtas kiekvienam rizikos veiksmui ir jokių papildomų veiksmų atlikti nereikia;

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (54,4%) / PS (45,7%)				
1.1	viešojo sektoriaus subjekto užsakymu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.2	būtinai perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifikuoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	32,61
1.3	privataus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Ne	Netaikoma	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Netaikoma		
1.4	projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Ne	Netaikoma	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Netaikoma		
1.5	projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	65,22

e) Neapibrėžtųjų numanomų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė. Tikimybė vertinama pagal metodikoje rekomenduojamus vertinimo kriterijus.

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (54,4%) / PS (45,7%)				
1.1	viešojo sektoriaus subjekto užsakymu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.2	būtinai perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifikuoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	32,61
1.3	privataus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Ne	Netaikoma	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Netaikoma		
1.4	projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Ne	Netaikoma	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Netaikoma		
1.5	projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	65,22

f) Įsipareigojimo rūšis. Pagal pasirinktą įsipareigojimo atsiradimo tikimybę skaičiuoklė savarankiškai priskiria įsipareigojimo rūšį.

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (54,4%) / PS (45,7%)				
1.1	viešojo sektoriaus subjekto užsakymu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.2	būtinį perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifiкуoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	32,61
1.3	privataus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Ne	Netaikoma	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Netaikoma		
1.4	projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Ne	Netaikoma	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Netaikoma		
1.5	projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	65,22

g) Neapibrėžtųjų įsipareigojimų / atidėjinių suma. Paskirsčius tarp institucijų priimtas rizikas, skaičiuoklė savarankiškai apskaičiuoja priimtų rizikos veiksnių vertes pagal atitinkamų rizikų grupių duomenis ir gautą santykį.

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika		VS (54,4%) / PS (45,7%)				
1.1	viešojo sektoriaus subjekto užsakymu parengtas statinio techninio projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs (jeigu privatus subjektas privalo naudotis statinio projektu ar atskiromis jo dalimis)	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.2	būtinį perprojektavimo darbai (jeigu privatus subjektas įpareigojamas naudotis statinio techniniu projektu ar atskiromis jo dalimis bei yra identifiкуoti šio statinio techninio projekto netikslumai)	Taip	Dalinamasi	Per visą investavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	32,61
1.3	privataus subjekto parengtas statinio techninis projektas netikslus	Ne	Netaikoma	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Netaikoma		
1.4	projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Ne	Netaikoma	Pasibaigus investavimo laikotarpiui	Netaikoma		
1.5	projektavimo užduotis neleidžia pasiekti projekto tikslų ir suplanuotų rezultatų	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpiu	Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	65,22

4. Jeigu rizikos veiksnių sąrašas bus platesnis negu nustatytas, turi būti papildytos pagrindinės rizikos grupės papildomais rizikos veiksniais numatytais VPSP sutartyje. Įrašius rizikos veiksnį, būtina pažymėti, kad būdingas projektui („Taip“), pasirinkti instituciją pagal rizikos priskyrimą, nurodyti rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpį bei atsiradimo tikimybę.

Nr.	Pagrindinių rizikos veiksnių pavadinimai	Ar būdinga projektui?	Institucijos pasirinkimas dėl rizikos priskyrimo	Rizikos pasireiškimo vertinimo laikotarpis	Metai, kuriais vertinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjinių suma
					2016		
1.24	vėluojama išduoti projektavimui pradėti reikalingus dokumentus, nors jiems gauti yra pateikti visi nustatyti reikalavimus atitinkantys dokumentai (ginčo dėl dokumentų turinio nėra)	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.25	kyla ginčai dėl projektavimui reikalingų dokumentų kokybės bei turinio	Taip	Viešojo sektoriaus subjektui (VS)	Per visą investavimo ir reinvestavimo laikotarpį	Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	65,22
1.26							
1.27							
1.28							
1.29							
1.30							
1.31							
1.32							
1.33							

“Rezultatų” darbalapis

1. Rezultatų darbalapyje automatiškai susumuojamos vertinamų ataskaitinių metų visų rizikų veiksnių vertės pagal rizikų grupes ir paskirstomos pagal įsipareigojimo pobūdį.

REZULTATAS 2016 metais										
Įsipareigojimų / atidėjinių atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizika	2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika	3. Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizika	4. Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizika	5. Finansavimo prieinamumo rizika	6. Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizika	7. Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika	8. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika	Suma iš viso, Eur
Yra tikra (>90%)	Mokėtinos sumos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikėtina (>50%)	Atidėjiny	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Informacijos pateikimas aiškinamajame rašte

Pagal kiekvieną neapibrėžtųjų įsipareigojimų grupę finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turi būti trumpai aprašoma:

- neapibrėžtųjų įsipareigojimų pobūdis;
- sumos, kurios gali būti reikalingos neapibrėžtajam įsipareigojimui padengti, ir jo padengimo laiko neapibrėžtumo požymiai;
- su neapibrėžtuoju įsipareigojimu susijusių išlaidų tikimybė.

Pavyzdys:

Viešojo sektoriaus subjektas rengdamas 2016 m. finansines ataskaitas įvertina pagal VPSP sutartį prisiimtų rizikų galimus neapibrėžtus įsipareigojimus. Gauti rezultatai pateikiami rezultatų lentelėje “REZULTATAS 2016 metais”.

REZULTATAS 2016 metais										
Įsipareigojimų / atidėjinių atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai	1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizika	2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika	3. Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizika	4. Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizika	5. Finansavimo prieinamumo rizika	6. Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizika	7. Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika	8. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika	Suma iš viso, Eur
Yra tikra (>90%)	Mokėtinos sumos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikėtina (>50%)	Atidėjinės	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Įmanoma (≤50%)	Neapibrėžtasis įsipareigojimas	780	2550	25,01	0	0	0	0	0	3355,01
Maža (<10%)	Informacija AR neteikiama	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Viešojo sektoriaus subjekto užbalansinėse sąskaitose užregistruojama 3355,01 Eur neapibrėžtųjų įsipareigojimų suma. Tai VPSP būdu įgyvendinamos sutarties pagal kiekvieną rizikų grupę prisiimtų rizikos veiksnių suma (detalizacija pateikiama lentelėje). Rizikas įtakojančių veiksnių vertinamu periodu pasireiškimo tikimybė daugiau nei 10 proc.